

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ : กรณีศึกษา
หมู่บ้านนาหนอง หมู่ที่ 7 ตำบลบ้านหัน อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
สาขาเทคโนโลยีการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ปีการศึกษา 2544

บทคัดย่อ

ประโมท เต็บจันท์ก : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา

“กองทุนหมู่บ้าน บ้านนาหนอง”

อาจารย์ที่ปรึกษา : นายสอาด สุลักษณ์

วัตถุประสงค์ของการจัดทำสารนิพนธ์ครั้งนี้เพื่อการศึกษาศักยภาพของชุมชน วิเคราะห์ลักษณะและปัจจัยการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม ในหมู่บ้านนาหนอง หลังจากกองทุนหมู่บ้านเข้ามา ซึ่งจากการศึกษาหมู่บ้านนาหนอง ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เพราะในเขตหมู่บ้านมีพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การทำเกษตรข้อมูลที่ได้จะถูกนำมาวิเคราะห์ตามรูปแบบการประเมินแบบชีพเพื่อหาข้อสรุปเกี่ยวกับโครงการที่ประเมิน

หลังจากเงินกองทุนหมู่บ้านเข้ามาในหมู่บ้านคณะกรรมการได้มีการปล่อยเงินกู้ให้กับสมาชิกจำนวน 66 รายโดยจะมีกลุ่มอาชีพ ทำการเกษตร ค้าขาย และเลี้ยงสัตว์ รวมเป็นเงินที่ปล่อยกู้จำนวน 999,949 บาท ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงในหมู่บ้านเกิดขึ้นประชาชนได้กู้เงินเพื่อนำไปประกอบอาชีพ สร้างรายได้ให้กับครอบครัว ซึ่งการจัดสรรเงินกองทุนจะมีคณะกรรมการหมู่บ้านที่ผ่านการคัดเลือกจะมาทำหน้าที่ในการบริหารจัดการกองทุน จัดสรรเงินกองทุน 1 ล้านบาท ให้กับผู้ที่ต้องการเงินไปประกอบอาชีพ เป็นการเพิ่มศักยภาพภายในชุมชน และชาวบ้านได้ใช้ภูมิปัญญาของตนในการจัดการบริหารเงินที่ตนได้กู้ไปให้เกิดประโยชน์สูงสุด

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา.....

หน้าอนุมัติ

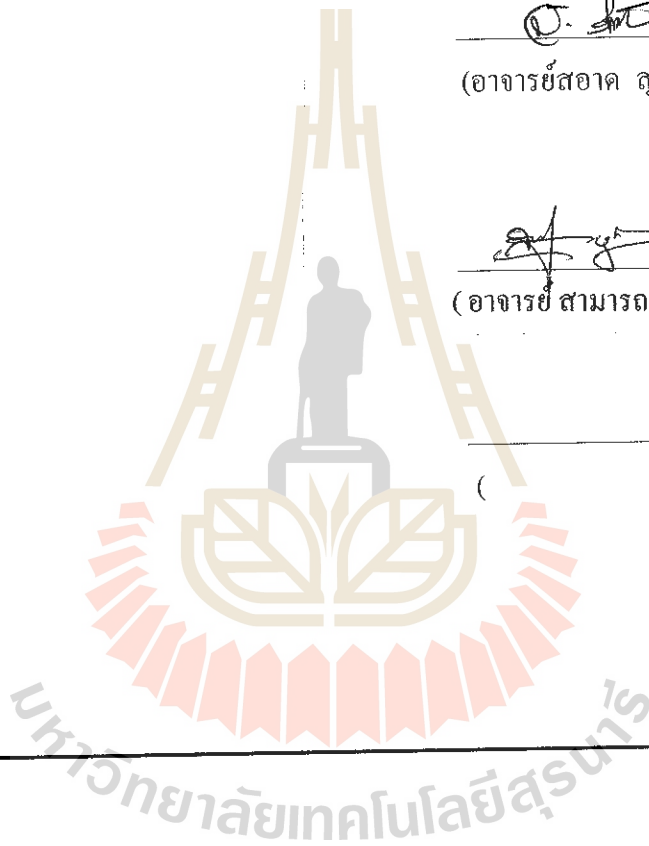
อาจารย์ที่ปรึกษา และคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควร
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมิน
โครงการของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคมมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

อาจารย์ที่ปรึกษา

(อาจารย์สอาด สุตักษณ์)

กรรมการสอบ

(อาจารย์สามารถ บุญอาจ)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการ
และการประเมินโครงการ

(รองศาสตราจารย์ ทรงพร ทาเจริญศักดิ์)
คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ด้วยความอนุเคราะห์ช่วยเหลือให้ความรู้ ให้คำปรึกษา แนะนำ จากหลายท่านและหลายหน่วยงาน อาทิเช่น

- คุณณรงค์ บิดจันทิก ประธานกองทุนหมู่บ้าน บ้านนาหนอง
- อาจารย์สอาด สุลักษณ์
- อาจารย์สุวิมล มะสันเทียะ

- นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน และชาวบ้านนาหนองทุกท่านที่ช่วยเหลือในการให้ข้อมูลแก่ บัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูล ให้คำแนะนำเป็นอย่างดี

ท้ายนี้ ขอขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้การเลี้ยงดูอบรมและส่งเสริมการศึกษาเป็นอย่างดีตลอดมา จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในชีวิต

ประโมท เติบจันทิก

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
หน้าอำนวยการ	ข
วัตถุประสงค์การประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญแผนภาพ	จ
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 หลักการและเหตุผล	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	2
1.3 กรอบความคิดทฤษฎี	2
1.4 วิธีดำเนินการ	4
1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ	5
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง	
2.1 นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	6
2.2 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี	7
2.3 แบบติดตามสังเกตการณ์	9
2.4 แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	10
2.5 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	10
2.6 การพิจารณาเงินกู้	12
2.7 หลักการประเมินโครงการ	13
2.8 การวิเคราะห์โครงการ	14
บทที่ 3 วิธีดำเนินการประเมินโครงการ	
3.1 รูปแบบการประเมิน	16
3.2 กลุ่มเป้าหมาย	20
3.3 วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ประเมิน	20
3.4 ตัวชี้วัด	21
3.5 ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ A	22

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.6 ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ B	23
3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล	25
บทที่ 4 ผลการติดตามประเมินโครงการ	
4.1 ผลการประเมินบริบทชุมชน	26
4.2 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน	26
4.3 การขยายตัวของประชากร	26
4.4 สภาพปัจจุบัน	27
4.5 ด้านเศรษฐกิจทั้งหมู่บ้าน	29
4.6 ด้านวัฒนธรรม	30
4.7 ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม	34
4.8 สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	42
บทที่ 5 สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ	
5.1 วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	45
5.2 วิธีดำเนินการ	45
5.3 ผลการดำเนินงาน	45
5.4 รายชื่อคณะกรรมการ	46
5.5 อภิปรายผล	47
5.6 ผลโดยตรงและผลกระทบต่างๆ	48
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	
- ภาคผนวก ก แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	
- ภาคผนวก ข ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ	
- ภาคผนวก ค แผนที่ตั้งตำบลบ้านหัน	
- ภาคผนวก ง แบบตัวอย่างและเก็บข้อมูล บร 1 – บร 12	
ประวัติผู้เขียน	

สารบัญแผนภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 ระบบการทำงานของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	3
ภาพที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินกับการตัดสินใจในแบบจำลองชีพพี	19

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 จำนวนของประชากรจำแนกตามลักษณะของประชากร	27
ตารางที่ 2 จำนวนของการประกอบอาชีพแยกตามลักษณะอาชีพของประชากร	27
ตารางที่ 3 จำนวนของครอบครัวที่มีที่ทำกินเป็นของตนเอง	28
ตารางที่ 4 จำนวนของนักเรียนในโรงเรียนระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา นักศึกษาผู้ใหญ่ และสูงกว่าระดับมัธยมศึกษา	28
ตารางที่ 5 จำนวนของสัตว์เลี้ยงแยกตามลักษณะของสัตว์	28
ตารางที่ 6 จำนวนแหล่งน้ำและการใช้น้ำจำแนกตามแหล่งน้ำ	29
ตารางที่ 7 จำนวนและรายได้ของผลผลิตแยกตามลักษณะผลผลิต	29
ตารางที่ 8 จำนวนรายได้ของประชากรในหมู่บ้านต่อปีในแต่ละครอบครัว	30

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

ตามที่รัฐบาลมีนโยบายในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติขึ้น ซึ่งมี พ.ศ.ท. ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรีและถือเป็นนโยบายที่สำคัญยิ่ง ในการต่อสู้กับปัญหาความยากจนของประชากรส่วนใหญ่ของประเทศที่กำลังเผชิญอยู่เพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านการเรียนรู้การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มการแก้ไขปัญหา โดยรัฐบาลได้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกองทุนละ 1 ล้านบาท โดยมอบหมายให้ทางหมู่บ้านมีการบริหารจัดการเงินกองทุนเอง นอกจากนี้ยังมีการตั้งคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินการอีกด้วย

จากความยากจนของประชาชนในชุมชนในชนบทและชุมชนเมือง รัฐบาลจึงได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการที่จะแก้ไขปัญหาความยากจนจึงได้มีนโยบายเร่งด่วนจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาทขึ้นเพื่อที่จะได้มีแหล่งเงินทุนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง และมีเงินหมุนเวียนในชนบทหรือชุมชนที่ยังขาดแหล่งเงินทุนและยังช่วยให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการกองทุนของตนเอง ทั้งนี้ยังเสริมสร้างศักยภาพความเข้มแข็งของชุมชนทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และรวมไปถึงรายได้ ของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งจะทำให้ประชาชนพึ่งพาตนเองได้ ทั้งนี้ยังเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจซึ่งเป็นรากฐานของประเทศอีกด้วย หลังจากที่หมู่บ้านหรือชุมชนเมือง ได้จัดตั้งคณะกรรมการกองทุนเสร็จแล้ว และได้รับการจัดสรร โอนเงินเข้าบัญชีกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแล้ว และหรือหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ยังไม่ได้การอนุมัติก็ตาม รัฐบาลต้องการทราบว่าโครงการกองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ โดยได้จัดสรรให้ผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีได้เข้ามาทำงานและได้เรียนรู้ท้องถิ่นไปด้วย โดยได้กำหนดหลักสูตร “ประกาศนียบัตรบัณฑิต” ขึ้นและได้ส่งนักศึกษาที่เรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตให้เข้าไปประจำทำงานในหมู่บ้าน ท้องถิ่นนั้นๆ และเขียนเรียบเรียงรายงาน การประเมิน เพื่อแสดงให้เห็นความสำเร็จตลอดจนจุดอ่อนที่ควรปรับปรุง และแก้ไขของแต่ละท้องถิ่น ในรูปของการทำ “สารนิพนธ์” และเพื่อต้องการพัฒนาความรู้ความสามารถของนักศึกษาในการพัฒนาท้องถิ่น หมู่บ้านหรือชุมชนเมืองด้วย

2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

วัตถุประสงค์สามารถแบ่งเป็นข้อๆ ได้ดังนี้

1. เพื่อทราบความเป็นอยู่ของหมู่บ้านและชุมชนเมือง
2. เพื่อทราบความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น
3. เพื่อให้ชุมชนท้องถิ่นมีการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือสวัสดิภาพของ สมาชิก
4. เพื่อให้ท้องถิ่น ชุมชน มีศักยภาพความเข้มแข็งทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม
5. เพื่อทราบวิธีการดำเนินงาน การจัดการ การบริหารหลังจากได้เงินกองทุน 1 ล้านบาท
6. เพื่อให้ท้องถิ่นหรือชุมชน สามารถพึ่งพาอาศัยตนเองได้

3. กรอบความคิดทฤษฎี

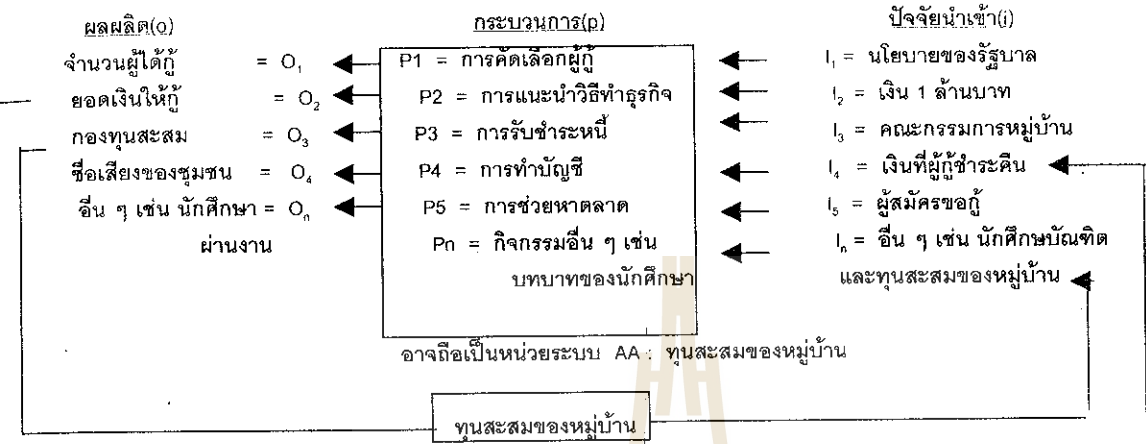
กรอบความคิดทฤษฎี หรือต้นแบบทางความคิดที่ผู้จัดทำสารนิพนธ์ ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ได้แก่ ต้นแบบทางความคิดเชิงระบบที่เรียกว่า “จิวฟ์โมเดล” ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรประกาศนียบัตรการจัดการและการประเมินโครงการ โดยที่อักษรรวมความหมายดังนี้

- C ย่อมาจาก context คือ บริบทของหน่วยระบบ
- I ย่อมาจาก input คือ ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ
- P ย่อมาจาก process คือ กระบวนการของหน่วยระบบ
- P ย่อมาจาก product คือ ผลผลิตของหน่วยระบบ

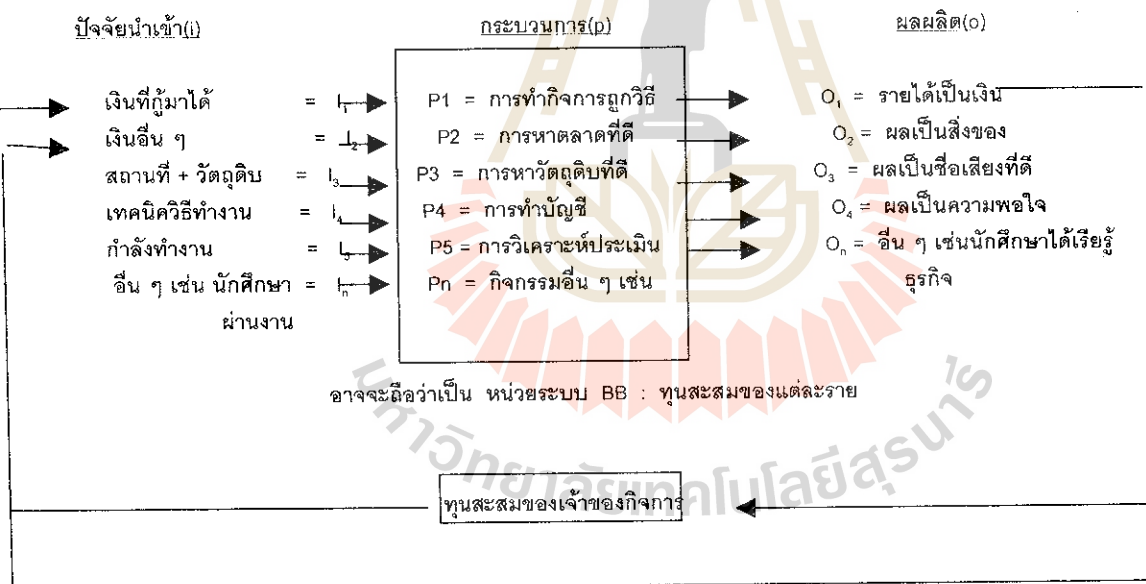
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

แผนภูมิข้างล่างนี้ แสดงองค์ประกอบภายในหมู่บ้านในรูปแบบของ “ซัพพลายเมนต์” ซึ่งมีส่วนประกอบดังนี้

หน่วยระบบ A : หน่วยระบบบริการจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

หน่วยระบบ B : หน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้กู้แต่ละราย (B1...Bn)

บริบท

ภาพที่ 1. ระบบการทำงานของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

จากแผนภูมิที่ 2 นี้ แสดงภาพโดยรวมของการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและผู้กู้จึงประกอบด้วย 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 เป็นหน่วยระบบ A ได้แก่ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำ ส่งเสริมผู้กู้ โดยมีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบพ่วง คือ หน่วยระบบ AA

ส่วนที่ 2 เป็นหน่วยระบบ B ได้แก่ หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย โดยมีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบพ่วง คือ หน่วยระบบ BB

สำหรับหน่วยระบบ A มีปัจจัยนำเข้า ได้แก่ I ตามรายการต่าง ๆ ดังปรากฏในแผนภูมิมีกระบวนการทำงาน ได้แก่ P ตามรายการต่าง ๆ ดังปรากฏในแผนภูมิ และมีผลผลิต ได้แก่ตามรายการต่าง ๆ ดังปรากฏในแผนภูมิ

สำหรับหน่วย B คล้ายกันกับหน่วยระบบ A คือ เป็นหน่วยระบบของผู้กู้แต่ละคน มีปัจจัยนำเข้า ได้แก่ I ที่จะนำมาประกอบกิจการของผู้กู้แต่ละราย มี P คือ กระบวนการทำอาชีพตามรายการและมี O ได้แก่ ผลผลิตตามรายการ

ความเชื่อมโยงที่สำคัญของหน่วยระบบ A และ B คือ หน่วยระบบกองทุนเป็นผู้ให้เงินกู้แก่หน่วยระบบ B และอาจจะช่วยหาตลาดจำหน่ายสินค้าบางอย่าง ตลอดจนช่วยหาวิธีแนะนำดำเนินการได้ผลดี ส่วนหน่วยระบบ B เมื่อดำเนินการได้ผลดี ส่งคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยให้กับหน่วยระบบ A

บริบท (C) ในที่นี้หมายถึงบริบทของหน่วยระบบ A และ B เช่นสภาพภูมิประเทศและประชากรของชุมชน ตลอดจนสภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไปของประเทศและนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับกองทุนดังกล่าว

4. วิธีดำเนินการ

การดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สามารถแบ่งเป็นข้อๆ ได้ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาให้เข้าใจถึงเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองก่อนการประเมินโครงการ
2. ศึกษาให้เข้าใจสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านนาหนอง
3. ใช้ชีพม์โมเดลวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้าน และกำหนดตัวบ่งชี้ ตลอดจนตัวแปรที่จะทำการเก็บข้อมูล
4. เก็บรวบรวมข้อมูล โดยอาศัยข้อมูลบางส่วนจากแบบ บร. และจากคนในท้องถิ่นบางส่วน เพื่อทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม
5. ประมวลผลสังเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นที่ต้องเขียนในบทที่ 3 และบทที่ 4

6. ผู้ประเมินลงมือเขียน บทที่ 1,2,3,4,5 บรรณานุกรม และภาคผนวกจนเสร็จสมบูรณ์ตาม
แนวทางที่มีคำอธิบายในชุดสารนิพนธ์ ในโครงร่างที่เป็นชุดภาคผนวก หมายเลข 1

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ

จากการศึกษาผลที่คาดว่าจะได้รับสามารถแบ่งเป็นข้อๆ ได้ดังต่อไปนี้

1. ได้ทราบความเป็นอยู่ของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง
2. ได้รู้ถึงวิธีการดำเนินการ กระบวนการจัดการ กองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง
3. สามารถทราบถึงปัญหาและอุปสรรคของชาวบ้าน
4. สามารถทราบถึงจุดอ่อน จุดแข็ง ความเข้มแข็งของการบริหารการพัฒนาเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง
5. ประชาชนสามารถพึ่งพาอาศัยตนเองได้

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

2.1 นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2.1.1 นโยบาย

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นนโยบายของรัฐบาลซึ่งมีพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี เพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้าน การเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มและการแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพทั้งด้าน เศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โดยรัฐบาลจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกองทุนละ 1 ล้านบาท พร้อมเสริมสร้างและ พัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียน ในหมู่บ้านและชุมชนเมืองกันเอง เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการลงทุนในการลงทุนสร้างอาชีพเสริมและ รายได้ให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น

2.1.2 หลักการ

นโยบายดังกล่าวจะประสบความสำเร็จได้ต้องประกอบด้วยหลักการดังต่อไปนี้

1. ความพร้อม ความสนใจ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง
2. ความพร้อมของคณะกรรมการกองทุน ที่เน้นความพร้อมของบุคคลทั้งในด้านความรู้ และประสบการณ์ในการบริหารจัดการ
3. ความพร้อมของระบบตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนโดยสมาชิก
4. ความพร้อมของการบริหารจัดการที่สอดคล้องและเกื้อกูลกันระหว่างกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกับกองทุนอื่นๆ ที่หน่วยงานราชการจัดตั้งขึ้นในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2.1.3 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีดังนี้

1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสำหรับการลงทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉิน

เงินและความจำเป็นเร่งด่วนและสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2. ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินทุนของตัวเอง

3. เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพและส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

4. ระดมเศรษฐกิจ ในระดับฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

5. เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

2.1.4 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีระเบียบที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

2. ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

2.2 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ประกอบไปด้วย 2 หมวด ดังนี้

หมวด 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยที่มาของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นรองประธานคนที่ 1 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นรองประธานคนที่ 2 รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นรองประธานคนที่ 3 ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ผู้อำนวยการธนาคารออมสิน ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ผู้ถือหุ้นไม่เกิน 10 คน เป็นกรรมการ

คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

1. กำหนดนโยบาย การจัดตั้งและแนวทางการบริการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
2. กำหนดแผนการจัดหาเงินทุนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และแผนการจัดสรรให้แก่กองทุน

ทุน

3. จัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เสนอต่อคณะรัฐมนตรี
4. กำหนดแผนงาน และออกระเบียบ ข้อบังคับและประกาศในการจัดตั้งและแนวทางการ

บริหารงานกองทุน

5. ออกระเบียบเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน จัดหา และยึดสรรผล

ประโยชน์ของกองทุน

6. ออกระเบียบเกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และการบริหารกองทุน
7. แต่งตั้งคณะกรรมการคณะทำงาน เพื่อดำเนินการตามระเบียบนี้
8. ออกระเบียบ คำสั่ง และประกาศอื่นๆ เพื่อปฏิบัติการตามระเบียบนี้
9. เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานของสำนักงาน อาจมีคำสั่งให้ข้าราชการหรือลูกจ้างของส่วน

ราชการ หรือคณะกรรมการอาจขอให้คณะรัฐมนตรีมีมติให้พนักงานไปช่วยปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานได้ โดยถือว่าเป็นการปฏิบัติราชการ หรือปฏิบัติงานตามปกติ โดยจะให้ไปช่วยปฏิบัติงานเต็มเวลาบางเวลา หรือนอกเวลาก็ได้ อีกทั้งอาจกำหนดค่าตอบแทนให้แก่ผู้ไปช่วยปฏิบัติงานด้วยก็ได้

10. รายงานผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรค
11. ปฏิบัติหน้าที่อื่น ตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

หมวด 2 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ให้สำนักงานคณะกรรมการอยู่ในสำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ให้มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ
2. ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการที่ปรึกษาคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ
3. ศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการและของ

กองทุน

4. ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงการจัดตั้ง นโยบายและแนวทางการบริหาร
5. ดำเนินการและประสานงานกับส่วนราชการและองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
6. จัดให้มีหรือสนับสนุนให้มีการประชุมชี้แจงและฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกองทุน

7. พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการในการพิจารณาแผนการบริหารและจัดการกองทุน

8. ให้การสนับสนุน ปรึกษาหารือ และข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการเกี่ยวกับนโยบายระเบียบ

หลักเกณฑ์ การดำเนินงานกองทุน

9. ดำเนินการหรือมอบหมายให้หน่วยงานอื่นๆ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อกับกองทุนและ

รายงานผลต่อคณะกรรมการดำเนินการในส่วนการบริหารกองทุน

10. รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการ

11. ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

2.3 แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีส่วนสำคัญใน

การประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่างๆ เนื่องจากกระบวนการเลือกคณะ

กรรมการกองทุน จะต้องเป็นไปตามข้อที่ 41 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหาร

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

1. จะต้องมีการร่วมสามในสี่ของครัวเรือนทั้งหมดเข้าร่วมประชุม

2. การเลือกคณะกรรมการหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้เป็นไปตามมติที่ประชุม

สำหรับคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุนจะต้องเป็นตามข้อ 17 ของระเบียบคณะกรรมการ

ว่าด้วยการจัดตั้งและบริการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ดังนี้

1. เป็นผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี

ก่อนวันที่ได้รับเลือกเป็นกรรมการกองทุน

2. เป็นผู้บรรลุนิติภาวะโดยมีอายุ 20 ปีบริบูรณ์

3. ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนามีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน ไม่คิด

การพำนัก ไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และไม่มีประวัติเสียทางด้านการเงิน ตลอดจนยึดมั่นในการปกครอง

ระบอบประชาธิปไตย

4. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

5. ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้

กระทำโดยประมาท

6. ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดต่อการกำหนดโทษหรือการลงโทษในความ

ผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ยกเว้นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ และความผิดฐาน

ฉ้อโกง

7. ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือสร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ทางราชการ องค์กร หรือหน่วยงานที่สังกัด

8. ไม่เป็นผู้ที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เสียสิทธิตามมาตรา 68 วรรค 2 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

9. ไม่เป็นผู้ที่เคยพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุนตามข้อ 20 (3) และ(4)

2.4 แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ประเมินความพร้อมในด้านต่างๆ ของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามสภาพความเป็นจริง สำหรับหมู่บ้านและชุมชนเมืองจะต้องมีความพร้อมในด้านต่างๆ ดังนี้

1. การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน
2. คุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน
3. ความรู้ ประสบการณ์ และความมั่นใจการบริหารกองทุนของคณะกรรมการกองทุน
4. ระเบียบ ข้อบังคับ ในการดำเนินการกองทุน
5. การมีส่วนร่วมของชาวบ้าน หรือสมาชิกในการจัดการกองทุน
6. การปฏิบัติของสมาชิกตามระเบียบ และข้อบังคับของกองทุน

2.5 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านนาหนอง

1. ที่ตั้งของกองทุน บ้านเลขที่ หมู่ที่ 7 บ้านนาหนอง ตำบลบ้านหัน อำเภอสี

แก้ว จังหวัดนครราชสีมา 30140

2. วัตถุประสงค์ของกองทุน

- เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้กับสมาชิก
- เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ด้วยวิธีถือหุ้น การฝากเงินสัจจะเงินฝาก
- เพื่อให้บริการเงินกู้แก่สมาชิก
- เพื่อพัฒนาจิตใจสมาชิกให้เป็นคนดี มีคุณธรรม
- เพื่อพัฒนาให้สมาชิกเป็นคนดี มีคุณธรรม

3. แหล่งที่มาของกองทุน

- เงินที่ได้รับจัดสรรจากรัฐ
- เงินกู้ยืม
- ดอกผลหรือผลประโยชน์ใดๆ ที่เกิดขึ้นจากเงินกองทุน
- ค่าธรรมเนียมแรกเข้า
- เงินฝากสัจจะและเงินรับฝาก
- เงินค่าหุ้น
- เงินสมทบจากกลุ่ม หรือองค์การสมาชิก
- เงินหรือทรัพย์สินอื่นๆ ที่กองทุนได้รับ โดยไม่มีเงื่อนไขผูกพันหรือภาระคิดค้นอื่นๆ

4. คุณสมบัติของสมาชิก

- เป็นผู้ที่พักอาศัยอยู่ในหมู่บ้านเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสองปีก่อนการจัดตั้งกองทุน
- เป็นผู้มีนิสัยอันดีงาม มีความรู้ ความเข้าใจ เห็นชอบด้วยเหตุของหลักการกองทุนและสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของกองทุน
- เป็นผู้พร้อมที่จะปฏิบัติตามระเบียบของกองทุน
- เป็นผู้ที่คณะกรรมการกองทุนได้มีมติเห็นชอบให้เข้าเป็นสมาชิก
- เป็นผู้ที่มีความขยัน อดทน เสียสละ และเห็นแก่ประโยชน์ของกองทุนเป็นสำคัญ
- เป็นผู้ที่มีเงินฝากสัจจะ และถือหุ้นอย่างน้อยหนึ่งหุ้น แต่ต้องไม่เกินหนึ่งในห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่มีอยู่ในกองทุน
- เป็นบุคคลที่มีความประพฤติดี ไม่เสพหรือเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

5. การสมัครเข้าเป็นสมาชิก

- ยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิกกองทุนได้ที่คณะกรรมการกองทุนผู้ได้รับมอบหมายตามแบบที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด
- ต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติตามข้อ 4 และยื่นความจำนงสมัครเข้าเป็นสมาชิกของกองทุนได้เดือนละ 1 ครั้ง โดยสามารถสมัครเป็นสมาชิกได้ทั้งลักษณะปัจเจกบุคคลหรือแบบกลุ่มหรือองค์กรชุมชนแล้วแต่ความสมัครใจของผู้สมัครเป็นสมาชิก
- คณะกรรมการกองทุนเป็นผู้พิจารณาว่าจะรับบุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นสมาชิกโดยชอบธรรม

6. การพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิก

- ตาย
- ลาออก แล้วได้รับอนุมัติให้ลาออกจากคณะกรรมการกองทุน

- วิกลจริต จิตฟั่นเฟือน หรือถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ
- ที่ประชุมใหญ่สมาชิกมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงสองในสามของผู้เข้าร่วมประชุม
- จงใจฝ่าฝืนระเบียบของกองทุนหรือแสดงตนเป็นปรปักษ์ หรือไม่ให้ความช่วยเหลือหรือร่วมมือกับกองทุนไม่ว่าด้วยประการใด
- จงใจปิดบังความจริงอันควรแจ้งให้ทราบในใบสมัครสมาชิก
- นำทรัพย์สินของกองทุนไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ที่ได้ระบุไว้
- มีลักษณะ และหรือคุณสมบัติไม่ตรงกับข้อ 4

2.6 การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การพิจารณาเงินกู้ให้กับผู้กู้นั้น คณะกรรมการจะต้องดำเนินการตามหมวด 7 ว่าด้วยการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

1. ผู้ที่จะขอกู้จะต้องจัดทำคำขอกู้โดยระบุวัตถุประสงค์ประสงค์ในการกู้ยืมอย่างชัดเจน
2. คณะกรรมการมีอำนาจในการอนุมัติเงินกู้อย่างหนึ่งไม่เกินสองหมื่นบาท
3. คณะกรรมการกองทุนจะตั้งผู้แทนกรรมการกองทุนอย่างน้อย 2 คน เป็นผู้แทนคณะกรรมการกองทุนในการทำสัญญากู้ยืมกับผู้ขอกู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้
4. ผู้ขอกู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ เปิดบัญชีออมทรัพย์กับธนาคารและแจ้งหมายเลขบัญชีออมทรัพย์ให้คณะกรรมการกองทุนรับทราบ
5. คณะกรรมการกองทุนอาจเรียกหลักประกันเงินกู้ไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือทรัพย์สินตามหลัก

เกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

กรณีกองทุนหมู่บ้านนาหนอง มีเกณฑ์สำหรับการพิจารณาเงินกู้ดังนี้

1. ผู้ที่จะขอกู้ต้องเป็นสมาชิกกองทุน
2. ผู้ที่จะขอกู้ต้องเสนอโครงการที่จะนำเงินไปลงทุน
3. ผู้ที่จะขอกู้ต้องหาบุคคลค้ำประกัน ซึ่งต้องเป็นสมาชิกของกองทุนอย่างน้อย 3 คน หรือจะใช้หลักทรัพย์อย่างอื่นที่ค้ำประกันได้
4. คณะกรรมการ จะเป็นผู้พิจารณาอนุมัติจำนวนเงินที่ขอกู้
5. เมื่อผู้ขอกู้ตกลงจะขอกู้เงินจากกองทุนตามจำนวนที่คณะกรรมการกองทุนพิจารณาอนุมัติแล้วจะต้องเปิดบัญชีกับธนาคารออมสิน
6. ทำสัญญากู้ยืม และสัญญาค้ำประกันรับ โอนเงินผ่านธนาคาร

2.7 หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมินแบบชิพพ์โมเดล

รูปแบบของการประเมินแบบชิพพ์โมเดล

แบบจำลองประเภทนี้ไม่เพียงแต่ประเมินว่า บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่เท่านั้น แต่ยังเป็นการประเมินเพื่อให้รายละเอียดต่างๆ เพื่อช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการอีกด้วย โดยเฉพาะการประเมินผลโครงการประชุม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบการประเมินความก้าวหน้าเพื่อบ่งชี้จุดเด่น จุดด้อยของการประชุม เพื่อนำผลไปปรับปรุงกิจกรรมแผนการประชุมได้ทันทั่วทั้งที่ และมีการประเมินรวมสรุปหลังโครงการประชุมสิ้นสุดแล้ว เพื่อบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์ของโครงการประชุมแบบจำลองที่เหมาะสมที่จะใช้เป็นกรอบความคิดในการประเมินแบบชิพพ์ จึงเป็นที่นิยมใช้ ทั้งนี้ เพราะนักประเมินจะได้ข้อดี ข้อบกพร่อง และประสิทธิภาพของโครงการ ที่จะประเมินได้เป็นอย่างดี ซึ่งนับได้ว่าเป็นการรับข่าวสารแบบสะสม ช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารเป็นอย่างมาก ทั้งยังเป็นแบบจำลองที่เข้าใจได้ง่าย สะดวกในการปฏิบัติ จึงเป็นที่นิยมกว้างขวาง

แบบจำลองชิพพ์จะประเมินในด้านต่างๆ ดังนี้

1. การประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) การประเมินสภาวะแวดล้อมเป็นรูปแบบพื้นฐานของการประเมินโดยทั่วๆ ไปเป็นการประเมินเพื่อให้ได้มาซึ่งเหตุผล เพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยจะเน้นในด้านความสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ความต้องการ และเงื่อนไขที่เป็นจริงต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง กับสภาพแวดล้อม นอกจากนี้ยังช่วยในการวิจัยปัญหา เพื่อให้ข้อมูลพื้นฐานที่จะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการจัดหาข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจ ความเหมาะสมของแผนต่างๆ ที่จัดขึ้น โดยดูว่าข้อมูลนั้นจะมีส่วนช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมายของโครงการหรือไม่ ซึ่งมักจะประเมินในด้านต่างๆ คือ

ความสามารถของหน่วยงานหรือตัวแทนในการจัดโครงการ

ยุทธวิธีที่ใช้ในการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ

การได้รับความช่วยเหลือในด้านต่างๆ ซึ่งจะช่วยให้โครงการดำเนินไปได้ เช่น หน่วยงานที่จะช่วยเหลือ เวลา เงินทุน อาคารสถานที่ อุปกรณ์เครื่องมือ

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เมื่อแผนดำเนินการได้รับการอนุมัติและลงมือทำ การประเมินกระบวนการจำเป็นต้องได้รับการเตรียมการเพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) แก่ผู้รับผิดชอบและผู้ดำเนินการทุกลำดับขั้น การประเมินกระบวนการมีวัตถุประสงค์ใหญ่อยู่ 3 ประการคือ

(3.1) เพื่อหาและทำนายข้อบกพร่องของกระบวนการ หรือการดำเนินการตามขั้นตอนที่วางไว้

(3.2) เพื่อรวบรวมสารสนเทศสำหรับผู้ตัดสินใจวางแผนงาน

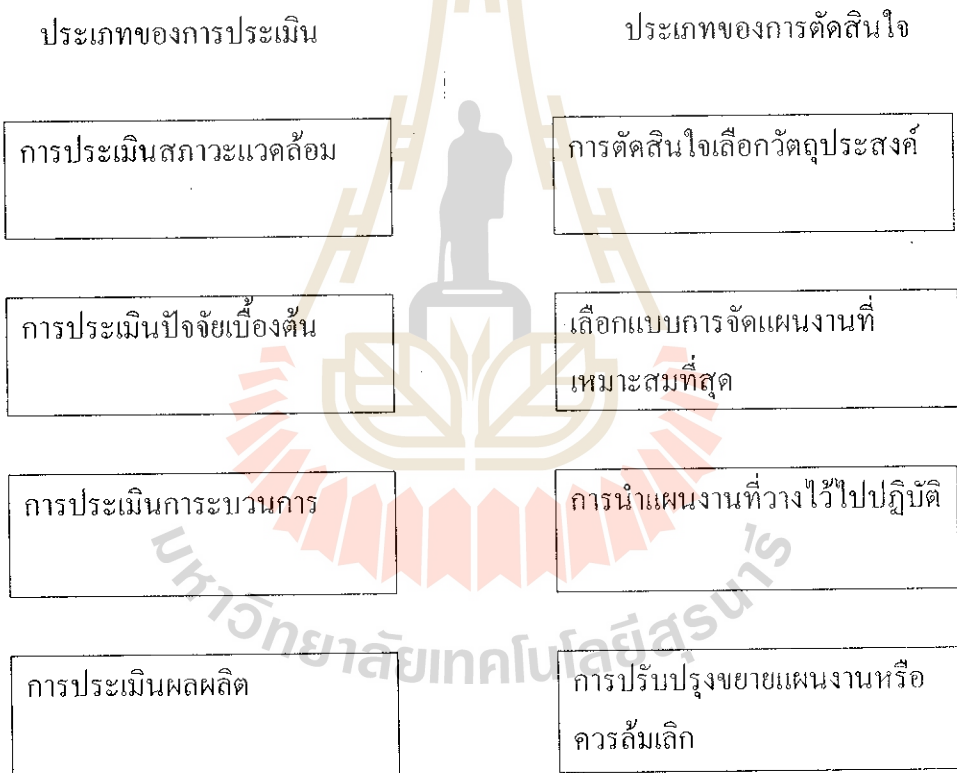
(3.3) เพื่อเป็นรายงานวะสมถึงการปฏิบัติต่างๆ ที่เกิดขึ้น

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) มีจุดหมายเพื่อวัดและแปลความหมายของความสำเร็จ ไม่เฉพาะเมื่อสิ้นสุดวัฏจักรของโครงการเท่านั้น

แต่ยังมีความจำเป็นยิ่งในระหว่างการปฏิบัติตามโครงการการประเมินผลผลิตจะรวมสิ่งต่อไปนี้เข้าไว้ด้วย คือ การดูว่าการกำหนดวัตถุประสงค์นั้นนำไปใช้ได้หรือไม่

เกณฑ์ในการวัดที่สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของการทำกิจกรรมคืออะไร เปรียบเทียบผลที่วัดมาได้ด้วยมาตรฐานสัมบูรณ์หรือมาตรฐานสัมพันธ์ที่กำหนดไว้ก่อนและทำการแปลความหมายถึงเหตุของสิ่งที่เกิดขึ้น โดยอาศัยรายงานจากการประเมินสถานะแวดล้อม ปัจจัยและกระบวนการร่วมด้วย

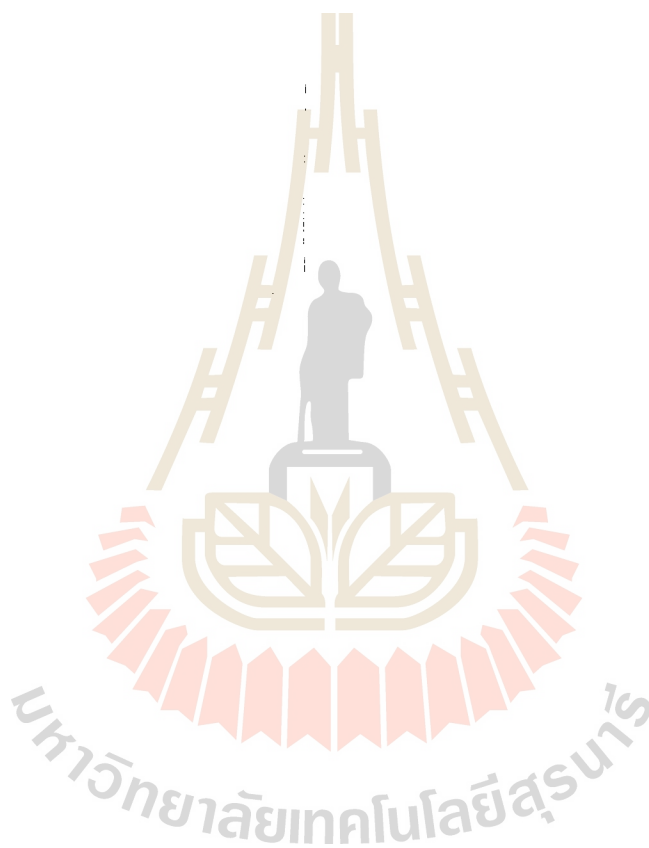
ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินกับการตัดสินใจในแบบจำลองชีพ

8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็น โครงการที่มุ่งสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติกองทุนแล้วเสร็จ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นำไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจของชุมชนอย่างยั่งยืน โดยการจัดสรรทุนการศึกษาแก่บัณฑิตให้เข้าศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจ้กการและการประเมินโครงการ โดยกำหนดให้ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติจริงในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็นกิจกรรมหลักของ

การศึกษาโดยเนื้อหาหลักสูตรจะมุ่งเน้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์โครงการ การวิจัยและการประเมินโครงการ การออกแบบผลิตภัณฑ์และการตลาด รวมถึง การเรียนรู้ชุมชน การประเมินผลและพัฒนาชุมชนที่ใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นการศึกษารายกรณีเฉพาะหมู่บ้านนาหนอง หมู่ที่ 7 ตำบลบ้านหัน อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา 30140 ซึ่งผู้วิจัยได้เข้าไปปฏิบัติงานในพื้นที่ หมู่บ้านนาหนอง ตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ. 2544 ในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยมีวิธีดำเนินการประเมินดังนี้

รูปแบบการประเมิน

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ผู้วิจัยใช้ใช้รูปแบบการประเมินเชิงระบบ (The Systems Theory) ซึ่งเป็นรูปแบบการประเมินแบบ ซิปป์โมเดล (CIPP Model) โดยมีกรอบแนวคิดการประเมินดังนี้

รูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model

ความหมายของการประเมิน “สตัฟเฟิลบีม” ได้ให้ความหมายของการประเมินว่า “เป็นกระบวนการของการวิเคราะห์เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจในทางเลือกต่างๆที่มีอยู่” (ซุควิซการประเมินเพื่อพัฒนา, 2545, P. 89-92)

รูปแบบของการประเมินโดยใช้หลักของเหตุผลต่างๆ ซึ่งอธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินกับการตัดสินใจ และแสดงให้เห็นถึงว่ากระบวนการประเมินใดๆประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นตอนการวิเคราะห์กิจกรรมและข้อมูลที่จะประเมินเพื่อสนองความต้องการของผู้ตัดสินใจ
- ขั้นตอนการรวบรวมสารสนเทศ (Information) ที่ต้องการขั้นของการเสนอสารสนเทศให้แก่ผู้ตัดสินใจด้วยวิธีการดังกล่าวนี้ เชื่อว่าการตัดสินใจนั้นจะเป็นไปด้วยความสมเหตุสมผลในการบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลแบบจำลอง CIPP ไม่เพียงแต่ประเมินว่า บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่เท่านั้น แต่ยังเป็นการประเมินเพื่อให้รายละเอียดต่างๆ เพื่อช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการอีกด้วย โดยเฉพาะการประเมินผลโครงการประชุมซึ่งมีลักษณะเป็นแบบการประเมินความก้าวหน้าเพื่อองชี้จุดเด่น จุดด้อยของการประชุม เพื่อนำผลไปปรับปรุงกิจกรรมแผนการประชุมได้ทันท่วงที และมีการประเมินรวมสรุปหลังโครงการสิ้นสุดแล้ว เพื่อบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์ของโครงการประชุมแบบจำลองที่เหมาะสมที่จะใช้เป็นกรอบความคิดในการประเมินแบบซิปป์ จึงเป็นที่นิยมใช้ทั้งนี้เพราะนักประเมินจะได้ข้อดีข้อบกพร่อง และประสิทธิภาพของโครงการที่จะประเมินได้เป็นอย่างดี ซึ่งนับได้ว่าเป็นการรับข่าวแบบสะสม ช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารเป็นอย่างมาก ทั้งยังเป็นแบบจำลองที่เข้าใจง่าย สะดวกในการปฏิบัติ จึงเป็นที่นิยมอย่างกว้างขวาง

แบบจำลองซิบจะประเมินในด้านต่างๆดังนี้

1. การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation) ซึ่งจะช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนในการกำหนดวัตถุประสงค์
2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงสร้างเพื่อกำหนดรูปแบบของโครงการ
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการตัดสินใจในด้านการประยุกต์ใช้เพื่อควบคุมการดำเนินการของโครงการ
4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) จะช่วยในการตัดสินใจเพื่อตัดสินใจและดูผลสำเร็จของโครงการ

การประเมินด้านต่างๆมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ คือ

1. การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation) การประเมินสถานะแวดล้อมเป็นรูปแบบพื้นฐานของการประเมินโยกย้ายไป เป็นการประเมินเพื่อให้ได้มาซึ่งเหตุผล เพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยจะเน้นในด้านความสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ความต้องการ และเงื่อนไขที่เป็นจริงต่างๆที่เกี่ยวข้องกับสถานะแวดล้อม นอกจากนี้ ยังช่วยในการวินิจฉัยปัญหาเพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ การประเมินสถานะแวดล้อมนี้มีลักษณะเด่นๆที่สำคัญมากมาย จัดเป็นการวิเคราะห์ห้ขนาดใหญ่ (Macro Analytic) เป็นตัวกำหนดขอบเขตของการประเมิน การบรรยายและการวิเคราะห์สถานะแวดล้อม และยังช่วยให้ทราบถึงตัวแปรที่เกี่ยวข้องและมีความสำคัญสำหรับการบรรลุเป้าหมาย การประเมินสถานะแวดล้อม ทำให้ได้มาซึ่งการเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์โดยอาศัยการวินิจฉัย และการจัดเรียงลำดับปัญหาให้สอดคล้องกับความต้องการของที่ประชุมและสถานการณ์
2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการจัดหาข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจความเหมาะสมของแผนงานต่างๆที่จัดขึ้น โดยคิดว่าข้อมูลนั้นจะมีส่วนช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมายของโครงการหรือไม่ ซึ่งมักจะประเมินในด้านต่างๆคือ
 - 1) ความสามารถของหน่วยงานหรือตัวแทนในการจัดการโครงการ
 - 2) ยุทธวิธีที่ใช้ในการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ
 - 3) การได้รับความช่วยเหลือในด้านต่างๆ ซึ่งจะช่วยใหโครงการดำเนินไปได้ เช่น หน่วยงานที่จะช่วยเหลือ เวลา เงินทุน อาคารสถานที่ อุปกรณ์เครื่องมือ เป็นต้น

ผลที่ได้จากการประเมินปัจจัยเบื้องต้นคือ การวิเคราะห์รูปแบบของวิธีการที่ใช้ในรูปของสินค้าและกำไร (Cost and Benefit) ที่จะได้รับ โดยการประเมินในด้านอัตราค่าจ้าง เวลา งานประมาณ วิธีการที่มี

ศักยภาพ การประเมินปัจจัยเบื้องต้นนี้จะช่วยให้ได้ข้อมูลที่จะตัดสินใจได้ว่า ควรตั้งวัตถุประสงค์เชิงปฏิบัติอย่างไร ใช้อัตราค่าถึงเท่าใด วางแผนงานและดำเนินการอย่างไร ซึ่งจะแตกต่างจากการประเมินสถานะแวดล้อมในแง่ที่ว่า การประเมินปัจจัยเบื้องต้นเป็นการทำเฉพาะกรณีนั้นๆ และวิเคราะห์ภายในโครงการเท่านั้น

2. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เมื่อแผนดำเนินการได้รับการอนุมัติและลงมือทำการประเมินกระบวนการจำเป็นต้องได้รับการเตรียมการ เพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับ(Feedback) แก่ผู้รับผิดชอบและผู้ดำเนินการทุกลำดับชั้น การประเมินกระบวนการมีวัตถุประสงค์ใหญ่อยู่ 3 ประการคือ

(2.1) เพื่อหาและทำนายข้อบกพร่องของกระบวนการ หรือการดำเนินการตามขั้นตอนที่วางไว้

(2.2) เพื่อรวบรวมสารสนเทศสำหรับผู้ตัดสินใจวางแผนงาน

(2.3) เพื่อเป็นรายงานสะสมถึงการปฏิบัติงานต่างๆที่เกิดขึ้น

3. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) มีจุดมุ่งหมายเพื่อวัดและแปลความหมายของความสำเร็จไม่เฉพาะเมื่อสิ้นสุดวัฏจักรของโครงการเท่านั้น แต่ยังคงมีความจำเป็นในระหว่างการปฏิบัติงานโครงการด้วยระเบียบวิธีทั่วไปของการประเมินผลผลิต จะรวมสิ่งต่อไปนี้เข้าด้วยกัน คือการดูว่า การกำหนดวัตถุประสงค์นั้นนำมาใช้ได้หรือไม่ เกณฑ์ในการวัดที่สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของการทำกิจกรรมคืออะไร เปรียบเทียบผลที่วัดมาได้ด้วยมาตรฐานสัมบูรณ์ (Absolute Criteria) หรือมาตรฐานสัมพัทธ์ (Relative Criteria) ที่กำหนดไว้ก่อน และทำการแปลความหมายถึงเหตุของสิ่งที่เกิดขึ้น โดยอาศัยรายงานจากการประเมินสถานะแวดล้อม ปัจจัย และกระบวนการร่วมด้วย

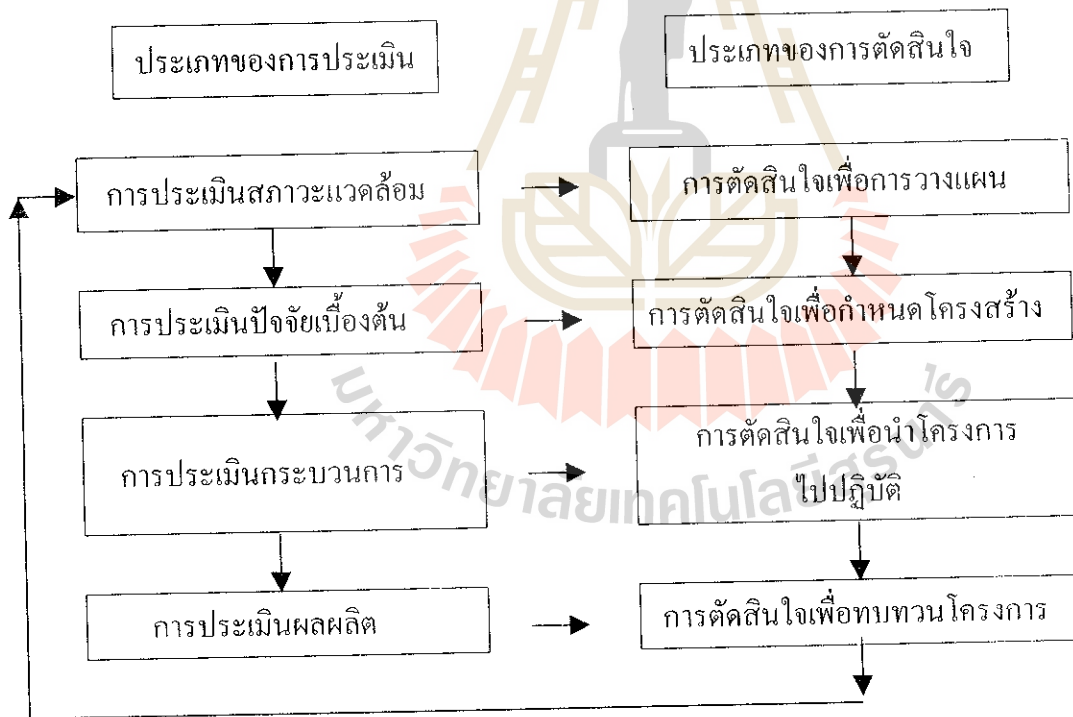
ทั้งการประเมินสถานะแวดล้อมและการประเมินผลผลิต จะประเมินสิ่งที่มีอยู่ว่าบรรลุเป้าหมายใดอย่างมีระบบ โดยที่การประเมินสถานะแวดล้อมจะพิจารณาระบบโดยรวม และการประเมินผลผลิตพิจารณาความพยายามเปลี่ยนแปลงในระบบ ดังนั้น การประเมินสถานะแวดล้อมจึงแสดงที่สิ่งจำเพาะในขั้นที่การประเมินผลผลิตจะนำไปใช้ในภายหลัง (สิ่งที่แสดงอย่างเจาะจงนั้นจะเป็นเกณฑ์สำหรับตัดสินความสำเร็จขั้นสุดท้ายของการผลิต)

การประเมินปัจจัยและการประเมินผลผลิตสามาดที่จะแยกให้เห็นได้ง่ายสำหรับการประเมินปัจจัยจะเกิดขึ้นก่อนการดำเนินการเปลี่ยนแปลงโครงการ และการประเมินผลผลิตจะเกิดขึ้นในระหว่างและหลังโครงการ ในขณะที่การประเมินสถานะแวดล้อมกำหนดสิ่งจำเพาะสำหรับการประเมินผลผลิต การประเมินปัจจัยก็แสดงสิ่งจำเพาะสำหรับการประเมินกระบวนการ การตัดสินใจใช้การประเมินปัจจัยพื้นฐาน โดยเฉพาะสำหรับการวางแผนการประเมินผลผลิต ขั้นตอนที่สำคัญที่สุดในการประเมินปัจจัยคือ

การประเมินความเหมาะสมของกระบวนการที่เลือก และแผนการประเมินผลผลิตซึ่งสามารถประยุกต์ใช้
 ส่วนหนึ่งของระเบียบปฏิบัติได้

การประเมินผลผลิตจะสืบสาวสิ่งที่มีอยู่ว่า ได้บรรลุวัตถุประสงค์ไปแล้วหรือกำลังจะบรรลุ แต่การ
 ประเมินกระบวนการจะประเมินสิ่งที่มีอยู่ว่า ระเบียบการนั้น ได้รับการกระทำ ไปตามที่ตั้งใจไว้หรือไม่
 การประเมินทั้ง 2 ชนิด จะให้ข้อมูลย้อนกลับสำหรับการควบคุมและพัฒนาการเปลี่ยนแปลงระเบียบ
 ปฏิบัติในกระบวนการ การประเมินกระบวนการทำให้สามารถที่จะลงความเห็นได้ว่า การนำระเบียบ
 ปฏิบัติไปทำจริงนั้น ตรงหรือไม่กับแบบที่วางไว้ และการประเมินผลผลิตช่วยให้ตกลงใจได้ว่าวัตถุประสงค์
 ประสงค์นั้นบรรลุหรือไม่ สารนิเทศทั้งสองชนิดร่วมกัน จะแสดงให้เห็นอย่างหนักแน่น ถึงสาเหตุได้
 มากกว่าอันใดอันหนึ่ง โดยลำพัง ในการตัดสินใจว่าระเบียบปฏิบัตินั้นควรดำเนินต่อไป โดยมีการแก้ไข
 หรือว่าจะต้องกลับไปเริ่มต้นใหม่ทั้งหมด ถึงแม้จะเพิ่มหน้าที่ในการควบคุมโครงการเข้ามาด้วย การ
 ประเมินทั้งสองก็ยังคงอำนวยความสะดวกและช่วยอธิบายถึงผลที่จากโครงการ

สรุปความสัมพันธ์ของประเภทการประเมินและประเภทของการตัดสินใจ

ภาพที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินกับการตัดสินใจในแบบจำลองซีพี

(สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ 2525)

รูปแบบการประเมินที่ประยุกต์ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ใช้ ซิฟพ์
 หมด ตามกรอบความคิดทฤษฎีที่ได้เสนอไว้ในบทที่ 1 ซึ่งประกอบด้วย การประเมิน 4 องค์ประกอบ
 ทั้งระดับหมู่บ้านและระดับรายบุคคล (ผู้กู) ดังนี้

- 1) การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินสภาพทั่วไปของหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้กู)
- 2) การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการประเมินปัจจัยนำเข้าของกระบวนการกองทุนหมู่บ้าน และรายบุคคล (ผู้กู)
- 3) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้กู)
- 4) การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้นจากกระบวนการบริหารจัดการกองทุน ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายหรือผู้ให้ข้อมูลสำหรับการประเมิน ได้แก่ ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในบ้านหนอง
 กลางกลาง หมู่ที่ 1 ซึ่งมีสถานภาพและบทบาทหน้าที่ต่างๆ รวมทั้งข้าราชการ เจ้าหน้าที่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจำแนกได้ดังนี้

2.1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	จำนวน - คน
2.2 สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	จำนวน - คน
2.2.1 สมาชิกที่ได้รับอนุมัติให้กู	จำนวน - คน
2.2.2 สมาชิกสมทบ	จำนวน - คน
2.3 ชาวบ้านที่ไม่ได้รับเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	จำนวน - คน
2.4 ผู้นำชุมชน ผู้อาวุโส ผู้นำกลุ่มอาชีพ	จำนวน - คน
2.5 ข้าราชการเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง	จำนวน - คน

3. วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ประเมิน

3.1 วิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีดังนี้

1) การสังเกตและบันทึก

การสังเกตและบันทึกเกี่ยวกับสภาพทั่วไปด้านต่างๆ ของหมู่บ้าน ตลอดจน
 การสังเกตและบันทึกขณะร่วมกิจกรรม ทั้งแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม

2) การสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ตัวแทนกลุ่ม ตลอดจนรายบุคคลในหมู่บ้านโดยใช้แบบรายงานต่าง ๆ (บร.)

3) การจัดประชุมชาวบ้าน

การศึกษาเจาะลึกรายกรณี จากสมาชิกเวทีที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ จำนวน - ราย ที่มี

วัตถุประสงค์การกู้ที่แตกต่างกัน อาจใช้ข้อมูลจาก บร. 11

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบรายงานต่าง ๆ (บร.) และแบบเก็บข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อใช้ในการสังเกตและการสัมภาษณ์ มีดังนี้

- 1) แบบรายงาน บร. 1 (แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน)
- 2) แบบรายงาน บร. 2 (แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน)
- 3) แบบรายงาน บร. 3 (แบบรายงานความรู้ ความเข้าใจ ทักษะคิดที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
- 4) แบบรายงาน บร. 4 (แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน)
- 5) แบบรายงาน บร. 5 (แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
- 6) แบบรายงาน บร. 6 (แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)
- 7) แบบรายงาน บร. 7 (แบบรายงานผลการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน)
- 8) แบบรายงาน บร. 8 (โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์)
- 9) แบบรายงาน บร. 9 (แบบบันทึกการสัมภาษณ์)
- 10) แบบรายงาน บร. 10 (แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน)
- 11) แบบรายงาน บร. 11 (แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี)
- 12) แบบรายงาน บร. 12 (การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน)

4. ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลตามรูปแบบการประเมิน

จากกรอบความคิดทฤษฎีที่ได้นำเสนอไว้ในบทที่ 1 เมื่อนำมากำหนดเป็นตัวชี้วัด แหล่งข้อมูล และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลของโครงการ การประเมินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองโดยภาพรวมตามแนวคิดเชิงระบบประกอบไปด้วย 2 หน่วยระบบ ดังนี้

1. หน่วยระบบ A หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้
2. หน่วยระบบ B หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย

ดังนั้นในการกำหนดตัวชี้วัดเพื่อที่จะประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจึงเป็นไปตามกรอบความคิดทฤษฎีที่กล่าวมาข้างต้น ซึ่งได้รายการตัวชี้วัด ดังนี้

ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ ประกอบด้วยตัวชี้วัดจำนวน 4 หมวดคือ

1. ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator) สำหรับตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบ A นี้ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น
2. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A ประกอบด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้
 - 2.1 นโยบายของรัฐบาลด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น
 - 2.2 เงิน 1 ล้านบาท
 - 2.3 คณะกรรมการหมู่บ้าน
 - 2.4 เงินที่ผู้กู้ชำระคืน
 - 2.5 ผู้สมัครขอกู้
3. ตัวชี้วัดกระบวนการของหน่วยระบบ A ประกอบด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้
 - 3.1 การคัดเลือกผู้กู้
 - 3.2 การแนะนำวิธีทำธุรกิจ
 - 3.3 การรับชำระหนี้
 - 3.4 การทำบัญชี
 - 3.5 การช่วยเหลือตลาด
4. ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้
 - 4.1 ผลโดยตรง (Immediate Result) ได้แก่ ตัวแปร
 1. จำนวนผู้กู้
 2. ยอดเงินให้กู้
 - 4.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact)
 1. จำนวนผู้กู้ที่ได้
 2. จำนวนทุนสะสมของหมู่บ้าน
 3. การขยายกิจการของผู้กู้
 4. การเกิดกิจการใหม่ๆ ขึ้นในท้องถิ่น

4.3 ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact)

1. กองทุนหมู่บ้านมีศักยภาพและความเข้มแข็ง
2. ท้องถิ่นมีเครือข่ายการเรียนรู้
3. ท้องถิ่นมีเครือข่ายการตลาด
4. ท้องถิ่นมีภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจ

ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ B

หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย ประกอบไปด้วยตัวชี้วัด

จำนวน 4 หมวด คือ

1. ตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบ B แบ่งออกเป็น 2 ระดับ ดังนี้

1.1 ตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่น ซึ่งเน้นตัวชี้วัดบริบทชนิดเดียวกับตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่น

ของหน่วยระบบ A ที่กล่าวไว้ข้างต้นแล้ว

1. ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน/ชุมชน
 2. สภาพปัจจุบัน
 3. ด้านเศรษฐกิจทั้งหมู่บ้าน/ชุมชน
 4. ด้านวัฒนธรรม
 5. โครงสร้างพื้นฐาน
 6. ข้อมูลด้านการปกครอง
- 1.2 ตัวชี้วัดบริบทเฉพาะตัว ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้
1. ความรู้ความสามารถของผู้กู้และครอบครัว
 2. ทักษะสินของผู้กู้และเครือข่าย
 3. หนี้สินธนาคารของผู้กู้
 4. หนี้ภายนอกของระบบของผู้กู้
 5. อาชีพหลักของผู้กู้
 6. รายได้ของครอบครัว
 7. ประสบการณ์ในการดำเนินงาน

2. วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- 2.1 เงินที่กู้มาได้
- 2.2 เงินอื่น ๆ

2.3 สถานที่ และวัตถุดิบ

2.4 เทคนิควิธีทำงาน

2.5 กำลังทำงาน

3. ตัวชี้วัดกระบวนการของหน่วยระบบ B ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

3.1 การทำกิจการถูกวิธี

3.2 การหาตลาดที่ดี

3.3 การหาวัตถุดิบที่ดี

3.4 การทำบัญชี

3.5 การวิเคราะห์ประเมิน

4. ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ B แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

4.1 ผลโดยตรง (Immediate Result) ได้แก่

1. รายได้เป็นเงิน
2. ผู้ที่ได้ผลผลิตเป็นสิ่งของ

4.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact)

1. ผู้ที่ได้ขยายกิจการ
2. ผู้ที่ได้ทำกิจการด้วยเทคนิควิธีที่ดีขึ้น อันเนื่องมาจากการได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

4.3 ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact) ได้แก่

1. ผู้ที่มีการพึ่งตนเอง
2. ผู้ที่มีศักยภาพและมีความเข้มแข็งในกิจการของตนเองอย่างยั่งยืน
3. การกลับคืนถิ่นของประชาชน

กล่าวโดยสรุปแล้ว ตัวชี้วัดการประเมินโครงการ โดยภาพรวมของหน่วยระบบ A และหน่วยระบบ B มีความเชื่อมโยงต่อกัน เช่น ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A บางตัว ต้องพึ่งผลผลิตของหน่วยระบบ B คือ รายได้เป็นเงิน ผู้ในแต่ละรายต้องส่งคืนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ดังนั้นเงินที่ผู้ชำระคืนเป็นตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A

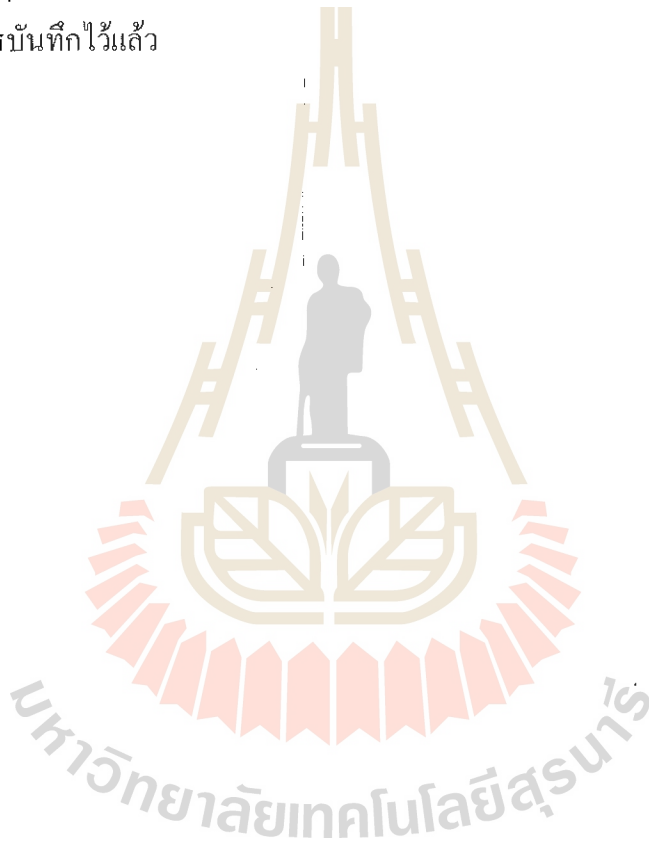
ความสำเร็จของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ต้องประเมินทั้ง 2 หน่วยระบบ เพราะหน่วยระบบ A ประสบความสำเร็จไม่ขึ้นอยู่กับผลผลิตที่ได้จากหน่วยระบบ B กล่าวคือ ถ้าหน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้ประสบความสำเร็จ เงินที่ผู้ชำระคืนก็จะส่งเข้าไปเป็นปัจจัย

เข้าให้แก่หน่วยระบบ A มากขึ้น ในทำนองคล้ายกันกับผลผลิตของหน่วยระบบ A คือ ยอดเงินกู้
ให้กับผู้กู้ ถ้าออกไปสู่คนดีและมากพอ หน่วยระบบ B จะประสบความสำเร็จด้วย

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์สถิติ เช่น ปริมาณการกู้ยืมว่ามีอัตราการกู้ยืมมากน้อย
เพียงใดจากประชากรในหมู่บ้านทั้งหมดที่ได้กู้ไป การแจกแจงความถี่ การคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย
และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งจะใช้ประชากรในหมู่บ้านเป็นตัวชี้วัด

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ การศึกษาข้อมูล
เอกสารและข้อมูลที่ได้มีการบันทึกไว้แล้ว

บทที่ 4

ผลการติดตามประเมินโครงการ

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน

1.1 บริบทระดับหมู่บ้าน

1.1.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน/ชุมชน : แหล่งที่มา (แบบรายงาน 1)

บ้านนาหนอง หมู่ 7 เดิมแรกชื่อว่าบ้าน “วังรุ” ซึ่งเมื่อก่อนได้มีการลอกคลองน้ำ จะมีแต่ทางน้ำไหลขนาดเล็กและลึกมาก ชาวบ้านจึงพากันเรียกว่า “วัง” เป็นภาษาท้องถิ่นและทางน้ำที่มีขนาดเล็กจึงเรียกรวมกันว่า “วังรุ” ต่อมาจึงมองเห็นสภาพพื้นที่หมู่บ้านเปลี่ยนไป จึงเปลี่ยนชื่อมาเป็นหมู่บ้าน “นาหนอง” จนถึงปัจจุบัน

การเริ่มก่อตั้งถิ่นฐาน : แหล่งที่มา (แบบรายงาน 1)

1. เริ่มก่อตั้งในปี พ.ศ. 2499 หรือประมาณ 45 ปีมาแล้ว
2. คนกลุ่มแรกที่มาเริ่มก่อตั้งหมู่บ้าน

คนกลุ่มแรกที่ตั้งหมู่บ้าน ตามคำบอกเล่าของคุณดาอินทร์ แรมจันทิก และคุณยายเต่า แรมจันทิก ในหมู่บ้านตามคำบอกเล่าจะมี นายหล้า เวกสูงเนิน นายหว่าง บั้วรบัตร์ และ นายโต๊ะ เต็บจันทิก ซึ่งคนเหล่านี้จะมาจับจองที่ทำกินเป็นของตนเอง เมื่อก่อนเป็นที่สาธารณะแต่ก็มาจับจองมากขึ้นจึงไปแจ้งเป็นหมู่บ้าน จนถึงปัจจุบัน

1.1.2 การขยายตัวของประชากร

ประชากรเริ่มมาจับจองที่ทำกินกันมากขึ้น จึงมีจำนวนประชากรเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ประชากรพอใจที่จะอาศัยอยู่ในพื้นที่นี้ และมีการขยายตัว โยกย้ายเข้ามาเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเมื่อก่อนจะมีบ้านไม่มากนักแต่ปัจจุบันมีถึง 77 หลังคาเรือน ซึ่งบ่งบอกถึงการขยายตัวของประชากรในหมู่บ้านได้ดี

สภาพทางภูมิศาสตร์ของหมู่บ้านก่อนที่จะตั้งหมู่บ้านมีความอุดมสมบูรณ์ทางด้านป่าไม้ และทรัพยากรอื่นๆเป็นจำนวนมาก ทำให้ประชากรที่มาตั้งหมู่บ้านประกอบอาชีพเผาถ่านบ้าง ล่าสัตว์บ้าง ทำนาและทำไร่เป็นอาชีพหลัก แต่ปัจจุบันทรัพยากรธรรมชาติที่เคยอุดมสมบูรณ์มีปริมาณลดลงเนื่องจากประชากรเข้าไปปรับปรุงเพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัยและการประกอบอาชีพอื่นๆ และสภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบันไม่เอื้อต่อการประกอบอาชีพ เผาถ่านขาย ล่าสัตว์อาชีพเหล่านี้จึงหมดไป แต่การทำนาและทำไร่ยังคงอยู่และอาชีพใหม่ที่เพิ่มขึ้นคือ การเลี้ยงไก่พันธุ์เนื้อ อาชีพด้านการบริการ เช่น ตัดเย็บเสื้อผ้า เป็นต้น

1.1.3 สภาพปัจจุบัน

ลักษณะประชากรหมู่บ้านนาหนอง มีประชากรอาศัยอยู่จำนวน 77 หลังคาเรือน ประชากรทั้งหมดจำนวน 356คน เป็นเพศหญิงจำนวน 157 คน เป็นเพศชาย 199 ดังแสดงในตาราง 1

ตารางที่ 1 จำนวนของประชากรจำแนกตามลักษณะของประชากร

ลักษณะของประชากร (อายุ)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1 วัน – 3 ปีเต็ม	17	4.77 %
3 ปี 1 วัน – 6 ปีเต็ม	24	6.74 %
6 ปี 1 วัน – 12 ปีเต็ม	33	9.26 %
12 ปี 1 วัน – 15 ปีเต็ม	15	4.21 %
15 ปี 1 วัน – 18 ปีเต็ม	25	7.02 %
18 ปี 1 วัน – 50 ปีเต็ม	198	55.61 %
50 ปี 1 วัน – 60 ปีเต็ม	23	6.46 %
60 ปี 1 วันขึ้นไป	21	5.89 %
รวม	356	100 %

จากตาราง 1 พบว่าหมู่บ้านนาหนองมีประชากรในวัย 18 ปี 1 วัน – 50 ปีเต็ม มีมากที่สุดถึง 55.61 % รองลงมาคือ 6 ปี 1 วัน – 12 ปี 9.26 % ตามตารางที่ได้กล่าวข้างต้น

ตารางที่ 2 จำนวนของการประกอบอาชีพแยกตามลักษณะอาชีพของประชากร

อาชีพ	จำนวน (ครอบครัว)	ร้อยละ
ทำนา	77	100 %
ค้าขาย	5	6.49 %
ทำสวน	-	
รับราชการ	1	1.29 %
รับจ้าง	-	
ประมง		
รวม	77	100 %

จากตาราง 2 พบว่าหมู่บ้านนาหนองมีผู้ประกอบอาชีพทำนา 77 ครอบครัว มากที่สุด ถึง 100 % เพราะว่าชาวบ้านจะทำไร่ ทำนาหมดทุกครอบครัว รองลงมาคือ อาชีพค้าขาย 6.49 %

ตารางที่ 3 จำนวนของครอบครัวที่มีที่ดินทำกินเป็นของตัวเอง

ที่ดินทำกิน (ไร่)	จำนวน (ครอบครัว)	ร้อยละ
1 – 5	3	2.89 %
6 – 10	13	16.88 %
11 – 20	11	14.28 %
21 – 50	30	38.96 %
50 ไร่ขึ้นไป	20	25.97 %
รวม	77	100 %

จากตาราง 3 พบว่าหมู่บ้านนาหนองมีครอบครัวที่มีที่ดินทำกินเป็นของตัวเองจำนวน 21-50 ไร่ มากที่สุดถึง 38.96 % รองลงมาคือ จำนวน 50 ไร่ขึ้นไป 25.97 %

ตารางที่ 4 จำนวนของนักเรียนในโรงเรียนระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา นักศึกษาผู้ใหญ่ และสูงกว่าระดับมัธยมศึกษา

ระดับชั้น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประถมศึกษา	28	40.57 %
มัธยมศึกษา	23	33.33 %
นักศึกษาผู้ใหญ่	10	14.49 %
สูงกว่ามัธยมศึกษา	8	11.59 %
รวม	69	100%

จากตาราง 4 พบว่าหมู่บ้านนาหนองมีนักเรียนในโรงเรียนระดับประถมศึกษามากที่สุดถึง 40.57 % รองลงมาคือ นักเรียนมัธยมศึกษา 33.33 % ตามที่แสดงไว้ในตาราง

ตารางที่ 5 จำนวนของสัตว์เลี้ยงแยกตามลักษณะของสัตว์

สัตว์เลี้ยง	จำนวน (ตัว)	ร้อยละ
โค	70	6.00 %
กระบือ	-	-
เป็ด	75	6.43 %
ไก่	1,000	85.83 %
สุกร	20	1.71 %
รวม	1,165	100 %

จากตาราง 5 พบว่าหมู่บ้านนาหนองมีไก่เป็นสัตว์เลี้ยงมากที่สุดคือ 85.83 % รองลงมาคือ เป็ด 6.43 % โค 6.00 % และสุกร 1.71 %

ตารางที่ 6 จำนวนแหล่งน้ำและการใช้น้ำจำแนกตามแหล่งน้ำ

แหล่งน้ำ	จำนวน	การใช้น้ำ	
บ่อน้ำตื้น	1	-	ไม่ตลอดปี
บ่อน้ำบาดาล	2	ตลอดปี	-
สระน้ำ	32	-	ไม่ตลอดปี
คลอง	-	-	-
ห้วย	2	-	ไม่ตลอดปี
หนอง	2	-	ไม่ตลอดปี
บึง	-	-	-
แม่น้ำ	-	-	-
ฝายกั้นน้ำ	1	-	ไม่ตลอดปี
เขื่อนกั้นน้ำ	-	-	-
ทะเล	-	-	-

1.1.4 ด้านเศรษฐกิจทั้งหมดหมู่บ้าน

หมู่บ้านนาหนองมีพื้นที่ทำการเกษตรทำไร่ 2,528 ไร่ เป็นที่นาจำนวน 1,500 ไร่ และพื้นที่สาธารณะอีกจำนวน 172 ไร่ ผลผลิตด้านทำนาทั้งหมดหมู่บ้านได้ปีละ 154 เกวียน แบ่งขายจำนวน 54 กิโลกรัม/เกวียนที่เหลือเก็บไว้รับประทานจำนวน 100 กิโลกรัม/เกวียน ซึ่งทั้งหมดหมู่บ้านซื้อปุ๋ยเคมีประมาณปีละ 1,500 กระสอบ และใช้ปุ๋ยคอกประมาณปีละ 1400 กระสอบ

ตารางที่ 7 จำนวนและรายได้ของผลผลิตแยกตามลักษณะผลผลิต

ผลผลิต	จำนวน (ครอบครัว)	รายได้
ทำไร่		
- อ้อย	3	300,000
- มันสำปะหลัง	77	2,000,000
- ข้าวโพด	77	3,000,000
เลี้ยงสัตว์		
- ไก่พันธุ์เนื้อ	4	200,000

ตารางที่ 8 จำนวนรายได้ของประชากรในหมู่บ้านต่อปีในแต่ละครอบครัว

รายได้ (บาท)	จำนวน (ครอบครัว)	ร้อยละ
1,000 – 5,000	-	
5,001 – 10,000	-	
10,001 – 20,000	2	2.59 %
20,001 – 30,000	5	6.49 %
30,001 – 50,000	25	32.46 %
50,001 – 100,000	45	58.44 %
รวม	77	100 %

จากตาราง 8 พบว่าหมู่บ้านนาหนองมีรายได้ในช่วง 50,001 – 100,000 บาท มากที่สุดคิดเป็น 58.44 % รองลงมาคือ 30,001 – 50,000 บาท 32.46 % ตามตารางข้างต้น

1.1.5 ด้านวัฒนธรรม : แหล่งที่มา (ตามคำบอกเล่าของคนในหมู่บ้าน)

หมู่บ้านนาหนองมีภาษาไทยอีสานเป็นภาษาพื้นบ้านและทางด้านต่างๆของภูมิปัญญาชาวบ้านมีบุคคลตัวอย่างดังนี้

ด้านเกษตรกรรม

บุคคลตัวอย่างคือ 1. นายชนตระชัย สามารถ อายุ 28 ปี เชี่ยวชาญด้านการปรับใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการเกษตร
ประสบการณ์ 12 ปี

ที่อยู่ติดต่อได้ บ้านเลขที่ 47 หมู่ 7 บ้านนาหนอง ตำบลบ้านหัน อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา 30140

2. นายบุญไหล เวกสูงเนิน อายุ 35 ปี เชี่ยวชาญด้านการเพาะปลูก ประสบ
การณ์ 10 ปี

ที่อยู่ติดต่อได้ บ้านเลขที่ 21 หมู่ 7 บ้านนาหนอง ตำบลบ้านหัน อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา 30140

ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม

บุคคลตัวอย่างคือ 1. นายณรงค์ บิดจันทิก อายุ 48 ปี เชี่ยวชาญด้านการจักรสาน
ประสบการณ์ 5 ปี

ที่อยู่ติดต่อได้ บ้านเลขที่ 22/1 หมู่ 7 บ้านนาหนอง ตำบลบ้านหัน อำเภอสีคิ้ว

จังหวัดนครราชสีมา 30140

2. นางสมคิด หล้าจันทิก อายุ 48 ปี เชี่ยวชาญด้านการทอเสื่อ

ประสบการณ์ 3 ปี

ที่อยู่ติดต่อได้ บ้านเลขที่ 51 หมู่ 7 บ้านนาหนอง ตำบลบ้านหัน อำเภอสีคิ้ว

จังหวัดนครราชสีมา 30140

ด้านการแพทย์แผนไทย

บุคคลตัวอย่างคือ 1. นางเหล็ก แหวจันทิก อายุ 68 ปี เชี่ยวชาญด้านนวดแผนโบราณ

ประสบการณ์ 1 ปี

ที่อยู่ติดต่อได้ บ้านเลขที่ 37/2 หมู่ 7 บ้านนาหนอง ตำบลบ้านหัน อำเภอสีคิ้ว

จังหวัดนครราชสีมา 30140

2. นางฮ้วน เต็บจันทิก อายุ 74 ปี เชี่ยวชาญด้านหมอสุนไพรร

ประสบการณ์ 25 ปี

ที่อยู่ติดต่อได้ บ้านเลขที่ 18 หมู่ 7 บ้านนาหนอง ตำบลบ้านหัน อำเภอสีคิ้ว จังหวัด

นครราชสีมา 30140

ด้านกองทุนและธุรกิจชุมชน

บุคคลตัวอย่างคือ 1. นายทองหล่อ เชิดชู อายุ 53 ปี เชี่ยวชาญด้านผู้นำในการจัดการตั้งกองทุนชุมชน

ประสบการณ์ 12 ปี

ที่อยู่ติดต่อได้ บ้านเลขที่ 27 หมู่ 7 บ้านนาหนอง ตำบลบ้านหัน อำเภอสีคิ้ว จังหวัด

นครราชสีมา 30140

วัฒนธรรมประเพณีของเดือนต่างๆ

ในรอบหนึ่งปีในหมู่บ้านมีการทำบุญหรืองานประเพณีดังนี้

เดือน มกราคม	ทำบุญประเพณี	ทำบุญขึ้นปีใหม่
เดือน กุมภาพันธ์	ทำบุญประเพณี	ทำบุญมหาชาติชาดก
เดือน มีนาคม	ทำบุญประเพณี	ทำบุญมหาชาติ วันมาฆบูชา
เดือน เมษายน	ทำบุญประเพณี	ทำบุญสงกรานต์
เดือน พฤษภาคม	ทำบุญประเพณี	ทำบุญ วันวิสาขบูชา
เดือน มิถุนายน	ทำบุญประเพณี	
เดือน กรกฎาคม	ทำบุญประเพณี	ทำบุญเข้าพรรษา
เดือน สิงหาคม	ทำบุญประเพณี	
เดือน กันยายน	ทำบุญประเพณี	

เดือน ตุลาคม	ทำบุญประเพณี	ทำบุญออกพรรษา,กฐิน
เดือน พฤศจิกายน	ทำบุญประเพณี	ลอยกระทง
เดือน ธันวาคม	ทำบุญประเพณี	

เมื่อราษฎรในหมู่บ้านมีความจำเป็นเรื่องเงินจะไปขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานของรัฐและนายทุนราษฎรในหมู่บ้านเป็นหนี้สินสถาบันการเงินของรัฐ (เช่น ธ.ก.ส./กองทุนหมู่บ้าน / กข.คจ.) จำนวน 75 ครอบครัว เป็นเงินรวมทั้งสิ้นประมาณ 5,000,000 บาท คิดหนี้รายทุนจำนวน 10 ครอบครัว เป็นเงินรวมทั้งสิ้นประมาณ 250,000 บาท ดอกเบี้ยของนายทุนคิดร้อยละ 5 บาทต่อเดือน ดอกเบี้ยสถาบันการเงินประมาณ 6 บาทต่อปี

ผู้สื่อข่าวสาธารณสุขประจำหมู่บ้านคือ กลุ่มอสม.

ผู้สื่อข่าวประชาสัมพันธ์ประจำหมู่บ้านคือ ผู้ใหญ่บ้าน

ข้อมูลด้านอื่นๆ

คณะกรรมการหมู่บ้านประกอบด้วย

ผู้ใหญ่บ้านชื่อ	นายทองหล่อ	เชิดชู	การศึกษาสูงสุด	ป.4
ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านชื่อ	นายประยูร	ท่วงจันทิก	การศึกษาสูงสุด	ป.4
	นายบุญชู	กรินสูงเนิน	การศึกษาสูงสุด	ป.4
คณะกรรมการหมู่บ้าน	นายทองหล่อ	เชิดชู	การศึกษาสูงสุด	ป.4
	นายบุญชู	กรินสูงเนิน	การศึกษาสูงสุด	ป.4
	นายประยูร	ท่วงจันทิก	การศึกษาสูงสุด	ป.4
	นายสุพิน	เกิดสำโรง	การศึกษาสูงสุด	ป.4
	นายวิเชียร	เวกสูงเนิน	การศึกษาสูงสุด	ป.4
	นายสายันต์	ใหญ่จันทิก	การศึกษาสูงสุด	ป.4
	นางสว่าง	ลอยจันทิก	การศึกษาสูงสุด	ป.4
	นายบุญเกิด	เพี้ยสูงเนิน	การศึกษาสูงสุด	ป.4
	นางสัมพันธ์	กรินสูงเนิน	การศึกษาสูงสุด	ป.4
	นายอุทัย	เขตขุนทด	การศึกษาสูงสุด	ม.6

สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในหมู่บ้านคือ

1. นายณรงค์ บิดจันทิก การศึกษาสูงสุด ป.6
2. นายอุทัย เขตขุนทด การศึกษาสูงสุด ม.6

ในหมู่บ้านมีการรวมกลุ่มคือ

1. กลุ่มฉาบปลวก	ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2538
สมาชิกกลุ่มจำนวน 68 คน	ปัจจุบันมีเงินกลุ่ม 3944 บาท
2. กลุ่มออมทรัพย์	ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2543
สมาชิกกลุ่มจำนวน 140 คน	ปัจจุบันมีเงินกลุ่ม 200000 บาท

อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ภายในหมู่บ้าน

ทั้งหมู่บ้านมีรถยนต์	16	คัน
มอเตอร์ไซค์	53	เครื่อง
รถไถนาเดินตาม	38	คัน
มีไฟฟ้าใช้	77	ครัวเรือน
มีประปา	77	ครัวเรือน
ตู้เย็น	62	เครื่อง
พัดลม	77	เครื่อง
เครื่องปรับอากาศ	-	ครัวเรือน
หม้อหุงข้าวไฟฟ้า	77	เครื่อง
ทีวีสี	60	เครื่อง
ทีวีขาวดำ	4	เครื่อง
โทรศัพท์	4	เครื่อง
หอบกระจ่ายข้าว	1	แห่ง
ภาชนะเก็บน้ำฝน	77	ครัวเรือน
มีส่วนที่ถูกสุขาภิบาลจำนวน	77	ครัวเรือน

ในหมู่บ้านรอบ 5 ปีที่ผ่านมา มีโครงการของรัฐ หรือ อบต. เข้ามาพัฒนาช่วยเหลือชาวบ้านคือ

1. โครงการ แก้ไขปัญหาความยากจนหมู่บ้าน (กขคจ)
โดยหน่วยงาน กรมการปกครอง (กระทรวงมหาดไทย) เข้ามาเมื่อ พ.ศ. 2539
ผลการดำเนินโครงการ สามารถแก้ปัญหาได้ดี
2. โครงการ ศูนย์สงเคราะห์ประจำหมู่บ้าน
โดยหน่วยงาน กรมการปกครอง เข้ามาเมื่อ พ.ศ. 2539
ผลการดำเนินโครงการ ยังไม่มีผู้ประสบภัย
3. โครงการ ก่อสร้างประปาหมู่บ้าน
โดยหน่วยงาน องค์การบริหารส่วนตำบล เข้ามาเมื่อ พ.ศ. 2543
ผลการดำเนินโครงการ ใช้ได้ดี แต่ช่วงนี้ไม่มี
4. โครงการ ขุดลอกขยายอ่างน้ำขนาดเล็ก

โดยหน่วยงาน องค์การบริหารส่วนตำบล เข้ามาเมื่อ พ.ศ. 2541

ผลการดำเนินโครงการ ใช้ได้ในช่วงที่มีน้ำ

5. โครงการ ธนาคารขยะมูลฝอยวัสดุเหลือใช้

โดยหน่วยงาน ฝ่ายปกครองจังหวัด เข้ามาเมื่อ พ.ศ. 2544

ผลการดำเนินโครงการ ใช้ได้

ความต้องการของราษฎรในหมู่บ้านมีดังนี้

1. ถนนลาดยางเชื่อมต่อหมู่บ้าน ถนนคอนกรีตในหมู่บ้าน
2. โทรศัพท์หยอดเหรียญ
3. ไฟติดตามถนนในหมู่บ้าน
4. อยากได้เงินกองทุนหมู่บ้านเพิ่ม

โรคระบาดในพืชและสัตว์เลี้ยงหรือคนในหมู่บ้านที่พบมากในรอบ 5 ปีมานี้ คือ

โรคพืช มีโรค เพี้ยกระโดด หนอนกอ ราสนิม

โรคสัตว์ มีโรค อหิวาไก่อ โรคเท้าเปื่อย (วัว)

โรคในคน คือโรค ไข้เลือดออก

ตอนที่ 2 ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

2.1 ผลการประเมินหน่วยระบบ A (หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้)

2.1.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A พบว่า

(1) นโยบายของรัฐบาล เกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติจากการสัมภาษณ์และเปิดเวทีชาวบ้านพบว่าชาวบ้านในหมู่บ้านนาหนองส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายเงินกองทุน 1 ล้านบาทของรัฐบาลดีพอสมควร เพราะชาวบ้านมีการประชาสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่องและได้ข้อมูลจากการสอบถามและการสัมภาษณ์จากคนที่มีความรู้

(2) เงิน 1 ล้านบาท คือเงินที่รัฐบาลจัดสรรให้เป็นเงินหมุนเวียนภายในหมู่บ้านเพื่อการส่งเสริมการประกอบอาชีพ และเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว และพัฒนาเศรษฐกิจภายในชุมชนให้ดีขึ้น

(3) คณะกรรมการหมู่บ้าน คือตัวแทนที่ชาวบ้านตั้งขึ้นเพื่อบริหารงาน การจัดการกองทุนหมู่บ้าน

รายชื่อคณะกรรมการเงินกองทุนหมู่บ้าน

1. นายณรงค์	บิดจันทิก	ประธาน
2. นางเดือน	เพี้ยชัย	รองประธาน

3. นางสาวพันธ์ สวຍขุนทด เลขานุการ
4. นายสมพร เจริญสุข เหมรัญญิก
5. นายสุพิน เกิดสำโรง ผู้อนุมัติเงินกู้
6. นายเสมอ แช่วจันติก ผู้อนุมัติเงินกู้
7. นางคำมวน เหลลาเกตุ ประชาสัมพันธ์
8. นางสาว ลอยจันติก กรรมการ
9. นางถวิล กรินสูงเนิน กรรมการ
10. นายหวล แรมจันติก กรรมการ
11. นายประยูร ท่วงจันติก กรรมการ
12. นายวิเชียร เวกสูงเนิน กรรมการ
13. นายศิริ บั้วรบัตร กรรมการ
14. นายบุญยง เวกสูงเนิน กรรมการ
15. นายสมพงษ์ คงคลัง กรรมการ

รายชื่อสมาชิกที่กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน มี 66 ราย คือ

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	วงเงินที่กู้	โครงการ
1.	นางหนูแก้ว เพี้ยซ้าย	15,641	การเกษตร
2.	นายสายันต์ ใหญ่จันติก	15,641	ซื้อวัว
3.	นายทองดี หล้าจันติก	15,641	การเกษตร
4.	นายเกรียงศักดิ์ แผงเชียงเหียน	15,641	การเกษตร
5.	นายสนั่น แช่วจันติก	15,641	การเกษตร
6.	นางพิทยา เจริญสุข	15,641	การเกษตร
7.	นางคำมวน เหลลาเกตุ	15,641	ค้าขาย
8.	นายสมพงษ์ คงคลัง	15,641	ค้าขาย
9.	นางทองม้วน ปรอยกระโทก	15,641	ซื้อวัว
10.	นางประไพ พิมรัตน์	15,641	ซื้อวัว
11.	นางสมนึก ห้อยไธสงค์	15,641	การเกษตร
12.	นางสมปอง ชัยรักษา	15,641	ซื้อนมสด
13.	นางโสภา เวกสูงเนิน	15,641	การเกษตร
14.	นายอยู่ แรมจันติก	15,641	การเกษตร
15.	นางสวาด เพี้ยซ้าย	15,641	การเกษตร

รายชื่อสมาชิกที่กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน(ต่อ)

16.	นายอุทัย	เขตขุนทด	15,641	ค้าขาย
17.	นายเสมอ	เขาวงจันทึก	15,641	การเกษตร
18.	นางสาวลำปราง	ใหญ่จันทึก	15,641	การเกษตร
19.	นายสุภี	มั่งจันทึก	15,641	การเกษตร
20.	นางสุพันธ์	สวยขุนทด	15,641	การเกษตร
21.	นายสุพิน	เกิดสำโรง	15,641	การเกษตร
22.	นางสาวบุญช่วย	เวกสูงเนิน	15,641	การเกษตร
23.	นางเดือน	เพี้ยชัย	15,641	ซื้อวัว
24.	นางหวล	จิตรจันทึก	15,641	ซื้อวัว
25.	นายวงษ์	เวกสูงเนิน	15,641	การเกษตร
26.	นายสุวิทย์	กลั่นผักแว่น	15,641	การเกษตร
27.	นายสมพร	เชิดชู	15,641	การเกษตร
28.	นางสว่าง	ลอยจันทึก	15,641	ซื้อวัว
29.	นายสมส่วน	เขตขุนทด	15,641	การเกษตร
30.	นายประยูร	ท่วงจันทึก	15,641	ซื้อวัว
31.	นางสายม่าน	แรมจันทึก	15,641	เลี้ยงสุกร
32.	นางสมลักษณ์	สุวรรณเสรี	15,641	ซ่อมเก้าอี้
33.	นายจิระ	เทศจันทึก	15,641	การเกษตร
34.	นางมาลัย	เชิดชู	15,641	เลี้ยงสุกร
35.	นายบุญชู	กรีนสูงเนิน	15,641	ซื้อวัว
36.	นายบุญเกิด	เพี้ยสูงเนิน	15,641	ซื้อวัว
37.	นายสมชาย	เขาวงจันทึก	15,641	การเกษตร
38.	นางทองล้วน	เดิบจันทึก	15,641	การเกษตร
39.	นายสมชัย	เวกสูงเนิน	15,641	การเกษตร
40.	นายสงวน	โธสูงเนิน	15,000	การเกษตร
41.	นายประเทือง	เจ๊กจันทึก	15,000	ซื้อวัว
42.	นางหนูล้อม	กรีนสูงเนิน	15,000	การเกษตร
43.	นายเข้ม	ถันขุนทด	15,000	การเกษตร
44.	นางสาวบุญเชิด	กรีนสูงเนิน	15,000	ซื้อวัว

รายชื่อสมาชิกที่กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน(ต่อ)

45.	นางเยี่ยม	นามวงศ์ศรี	15,000	ซื้อวัว
46.	นางทองจันทร์	กรีนสูงเนิน	15,000	การเกษตร
47.	นางฉลาด	แรมจันทิก	15,000	เลี้ยงสุกร
48.	นางจันทอม	เสื่อจันทิก	15,000	ซื้อวัว
49.	นางบัวทอง	ทองชะ	15,000	ซื้อวัว
50.	นางสุวรรณ	ธรรมเสมอ	15,000	การเกษตร
51.	นายสมาน	เขตขุนทด	15,000	การเกษตร
52.	นางดอกกรีก	ท่วงจันทิก	15,000	ซื้อวัว
53.	นางอรทัย	บัวบัตร์	15,000	การเกษตร
54.	นางผานิต	ผุยอุทา	14,950	การเกษตร
55.	นางกองแก้ว	เวกสูงเนิน	14,000	การเกษตร
56.	นายหวล	แรมจันทิก	14,000	การเกษตร
57.	นางไสว	ประสาร	14,000	การเกษตร
58.	นางอาภัสรา	เวกสูงเนิน	14,000	ซื้อวัว
59.	นายประสงค์	ลอยจันทิก	14,000	การเกษตร
60.	นางรำเชิญ	เดิบจันทิก	14,000	การเกษตร
61.	นายบรรลพ	คีรีกลาง	14,000	ซื้อวัว
62.	นางส้มสำ	กรีนสูงเนิน	14,000	ซื้อวัว
63.	นายเชียว	คีรีกลาง	14,000	การเกษตร
64.	นางสาวพิกุลทอง	เขาว์สูงเนิน	14,000	การเกษตร
65.	นางนุ่น	เขตขุนทด	14,000	การเกษตร
66.	นายแปลก	เพี้ยซ้าย	14,000	การเกษตร

(4) เงินที่ผู้ชำระคืน คือเงินที่สมาชิกกองทุนกู้ยืมเงินกองทุน 1 ล้านบาท ไปเพื่อ ประกอบอาชีพ หรือพัฒนาอาชีพ แล้วเกิดดอกผลประโยชน์หรือผลกำไร แล้วนำมาชำระคืนเมื่อถึงกำหนดเวลาคืนเงิน

(5) ผู้สมัครขอกู้ คือชาวบ้านในหมู่บ้านที่มีความประสงค์จะสมัครเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน แล้วเขียนคำร้องขอสมัครเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน เพื่อขอกู้เงินกองทุน 1 ล้านบาท

2.1.2 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A

(1) กระบวนการคัดเลือกผู้กู้ พบว่าก่อนที่กองทุนหมู่บ้านจะปล่อยเงินกู้ให้กับสมาชิกจะต้องดูผู้กู้ว่ามีคุณสมบัติตรงกับระเบียบกองทุนที่กำหนดไว้หรือไม่ แล้วพิจารณาโครงการที่ผู้ขอกู้เขียนขึ้นเพื่อขอกู้เงินกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งคณะกรรมการกองทุนจะเป็นผู้พิจารณาโครงการเพื่อปล่อยเงินกู้ และจะได้ผู้กู้ที่มีคุณสมบัติตรงตามข้อกำหนดของหมู่บ้าน โดยคณะกรรมการร่วมกันสรรหาบุคคลด้วยความยุติธรรม จำนวนเงินที่กู้ได้ไม่เท่ากัน จะขึ้นอยู่กับตัวผู้กู้เองว่าจะต้องการเท่าใด และจำนวนเงินที่ให้กู้มีจำนวนเท่าใด

(2) กระบวนการทำบัญชีของเงินกองทุนหมู่บ้าน พบว่าคณะกรรมการมีการจัดทำบัญชี ในรูปแบบที่สามารถเข้าใจได้ง่าย สมาชิกสามารถเข้าใจง่ายเมื่อได้ดูวิธีการทำบัญชี เป็นหลักฐานในการจ่ายเงินให้กับสมาชิกสามารถตรวจสอบได้ การทำบัญชีต้องมีความรัดกุม ผู้ที่รับหน้าที่ทำบัญชีต้องเป็นผู้ที่สมาชิกเลือกขึ้น และสามารถอธิบายให้สมาชิกเข้าใจถึงที่มาที่ไปของเงินกองทุนได้

(3) การแนะนำวิธีทำธุรกิจของผู้กู้ ในหมู่บ้านนั้นมีหลายประเภทส่วนใหญ่แล้วชาวบ้านจะทำโดยอาศัยความรู้เดิมที่ได้ถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ และจะทำการเป็นครอบครัว เพราะค่าใช้จ่ายจะต่ำกว่า การทำธุรกิจของชาวบ้านจะเหมือนๆ กัน ทำให้ราคาตกต่ำเพราะของมีปริมาณมาก

(4) การหาตลาด ผู้ประกอบธุรกิจจะมีตลาดในแต่ละชุมชนขายสินค้าได้ดีแต่ราคาไม่สูงมากนัก

(5) การรับชำระหนี้ ชาวบ้านที่กู้เงินจะนำเงินมาส่งคืนที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน โดยคณะกรรมการจะกำหนดวันส่งเงินคืนพร้อมดอกเบี้ย ซึ่งก่อนการกำหนดเวลาคืนเงินจะมีการประชุมความพร้อมของการคืนเงินผู้กู้ก่อนว่าสมาชิกมีความพร้อมวันไหน เพื่อที่คณะกรรมการกำหนดวัน เวลาคืนเงินต่อไป

2.1.3 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

ผลโดยตรง

จำนวนเงินที่ให้กู้ พบว่ากองทุนหมู่บ้านได้อนุมัติเงินกู้ให้กับผู้กู้ทั้งหมดจำนวน 66 ราย เป็นเงิน 999,949 บาท การอนุมัติเงินกู้ให้กับผู้กู้ทั้ง 66 รายนี้เป็นการส่งเสริมการสร้างงาน สร้างรายได้ ให้กับผู้กู้และครอบครัว ทำให้เงิน 1 ล้านบาท ที่ได้ปล่อยกู้ไปนั้นเป็นการนำเงินมาหมุนเวียนภายในหมู่บ้านและทำให้กองทุนมีรายได้จากดอกเบี้ยจากการปล่อยเงินกู้ยืมและเป็นทุนสะสมของกองทุน ทำให้กองทุนเข้มแข็งและเป็นการขยายเงินกองทุนอีกทางหนึ่งด้วย จากจำนวนผู้กู้ในจำนวน 66 ราย นั้นได้รับอนุมัติทุกราย แต่ลักษณะการประกอบ

กิจการของผู้กู้ไม่สามารถปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่ได้เขียนมาขอ
กู้ได้จริงทุกราย เนื่องจากผู้กู้ที่ได้กู้เงินไปแล้ว พบว่าจำนวนเงินไม่เพียงพอต่อการ
ทำกิจการที่ตนได้เขียนโครงการไว้ จึงต้องเปลี่ยนไปดำเนินกิจการอย่างอื่นแทน
แต่ส่วนใหญ่จะทำตามโครงการที่ตนได้เขียนขอไป

ผลกระทบโดยตรง

จำนวนผู้กู้ที่มีทั้งหมด 66 ราย การขยายกิจการของผู้กู้ นำเงินที่กู้ไปขยายก
ิจการหรือพัฒนากิจการของตน เช่น ทางการเกษตร นำเงินไปซื้อเมล็ดพันธุ์ และซื้อปุ๋ยเพื่อ
จะได้ผลผลิตเพิ่มขึ้น การเกิดกิจการใหม่ ๆ ขึ้นในหมู่บ้านผู้ก้นำเงินไปซื้อเครื่องจักรอ
ุตสาหกรรมขนาดเล็ก ซึ่งขณะนี้ได้เกิดกลุ่มเฝ้าผ้าขึ้นภายในหมู่บ้าน

ผลกระทบทางอ้อม

กองทุนหมู่บ้านมีศักยภาพและความเข้มแข็ง พบว่าการทำงานของ คณะ
กรรมการมีความร่วมมือกันดีมีความสามัคคีกัน ในหมู่คณะทำให้กองทุนมีศักยภาพและ
เข้มแข็งพอสมควรภายในท้องถิ่น ท้องถิ่นมีภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจ ในการทำก
ิจการของผู้กู้แต่ละระบบเศรษฐกิจในหมู่บ้านอยู่ในเกณฑ์ดี มีรายได้เฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ คือ
ประมาณ 40,000 บาทปีขึ้นไป ถือว่ากลุ่มผู้กู้สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองและ
ครอบครัวได้

2.2 หน่วยระบบ B คือหน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย

2.2.1 ผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B พบว่า

(1) ประสิทธิภาพในการดำเนินกิจกรรมของผู้กู้พบว่า ผู้ส่วนใหญ่ที่กู้เงินไป
ประกอบกิจกรรมล้วนแต่มีประสิทธิภาพในการดำเนินกิจการของตนเองเป็นอย่างดี เช่น
การทำเกษตร ผู้กู้จะสามารถเตรียมสถานที่ มีการคัดเลือกวัตถุดิบให้เหมาะสมกับ
ความต้องการของตลาดและสภาพแวดล้อม การดำเนินกิจการของผู้กู้ถึงแม้จะมีประส
บการณ์เกี่ยวกับอาชีพนั้นๆ อยู่แล้วแต่ยังไม่สามารถทำให้ผู้ประกอบอาชีพมีความมั่นใจว่าจะ
ได้ผลผลิตตามความต้องการได้ เพราะว่าสภาพดินฟ้า อากาศ และฝนไม่ตกต้องตามฤดู
กาล ทำให้ผลผลิตบางอย่างเสียหายหรือไม่ได้ผลผลิตเต็มเม็ดเต็มหน่วย เป็นต้น

(2) หนี้สินของผู้กู้ ผู้กู้มีหนี้สินกันเกือบทุกราวเรือนทั้งนอกระบบและของรัฐ
โดยชาวบ้านบอกว่านำเงินมาเพื่อเป็นทุนในการทำเกษตร

(3) หนี้สินธนาคารของผู้กู้ ชาวบ้านมีหนี้สินส่วนใหญ่จะเป็นหนี้กับธนาคาร
เพื่อการเกษตรและสหกรณ์(ธกส) ร้อยละ 80 เพราะอัตราดอกเบี้ยถูกและมีการพักหนี้ด้วย
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์จึงเป็นแหล่งเงินกู้ของชาวบ้าน

(4) หนี้สินของผู้กู้จากการสัมภาษณ์พบว่ากลุ่มผู้กู้กองทุนหมู่บ้านพบว่าผู้กู้ร้อยละ 80 เป็นหนี้สินกับสถาบันการเงินของรัฐ และร้อยละ 20 เป็นหนี้รายทุนซึ่งมีอัตราดอกเบี้ยสูง นายทุนจะเก็บอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 5 บาท/เดือน

(5) อาชีพหลักของผู้กู้จากการสัมภาษณ์พบว่ากลุ่มผู้กู้ร้อยละ 95 ประกอบอาชีพทางการเกษตร และร้อยละ 5 ประกอบอาชีพค้าขายและอื่นๆ

(6) ประสบการณ์ในการดำเนินการ ผู้กู้ได้เกิดกระบวนการเรียนรู้ในเรื่องกระบวนการผลิต การเกษตร ด้านการตลาด จากภาครัฐและจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2.2.2 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B พบว่า

(1) จำนวนเงินที่ได้จากการกู้กองทุน จากการสอบถามและสัมภาษณ์พบว่ากลุ่มผู้กู้ที่ได้รับเงินมาแล้วนำไปประกอบกิจการต่างๆ ตามโครงการของผู้กู้ เช่น นำไปทำการเกษตร ซื้อพันธุ์พืช, พันธุ์สัตว์, ปลูก ยาปราบศัตรูพืช หรือการค้าขาย เป็นต้น ผู้กู้ที่ได้เงินมาแล้วแต่ไม่มีเงินทุนสะสมของตนเองหรือมีแต่น้อยมากทำให้ต้องรอเงินกู้เพียงอย่างเดียวเพื่อเป็นทุนในการประกอบอาชีพ และเงินที่ให้กู้ตามระเบียบเงินกองทุนหมู่บ้านรายละไม่เกิน 20,000 บาท ถ้าเกินก็ต้องพิจารณากันใหม่และยุ่งยากทำให้กลุ่มผู้กู้ มีเงินจากการกู้ไม่พอในการลงทุนประกอบอาชีพ

(2) สถานที่และวัตถุดิบ ในการประกอบกิจการของผู้กู้พบว่ากลุ่มผู้กู้ด้านการเกษตรกรรม มีสถานที่ในการประกอบอาชีพทุกราย แต่วัตถุดิบในการดำเนินงานต้องซื้อทุกชนิด เช่น เมล็ดพันธุ์ ปลูก เป็นต้น ทำให้ต้นทุนในการผลิตสูงขึ้น

(3) เทคนิคการทำงาน กลุ่มผู้กู้เงินของกองทุนส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการดำเนินกิจการทุกราย แต่กลุ่มผู้กู้ส่วนใหญ่ยังขาดเทคนิควิธีการทำงาน และต้องการคำแนะนำเสนอแนะจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอีกมาก

(4) กำลังทำงาน พบว่ากลุ่มผู้กู้ด้านการเกษตรบางรายขาดแคลนเครื่องจักรในการอำนวยความสะดวก ต้องจ้างคนงานและเครื่องจักร ในการประกอบอาชีพทั้งการเพาะปลูกและการเก็บเกี่ยว แต่ถ้าไม่จ้างก็จะเป็นการเอาแรงหรือลงแรงกันทำงานการลงแรงจะทํากันลักษณะเครือญาติหรือคนใกล้ชิด

2.2.3 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยงานระบบ B พบว่า

(1) การทำกิจการอย่างถูกวิธี ของผู้กู้แต่ละรายพบว่าผู้กู้มีวิธีในการประกอบกิจกรรมโดยการอาศัยธรรมชาติ เช่น ทำนาต้องอาศัยน้ำฝนและจะทำตามฤดูกาล ทำการเกษตร เช่น มันสำปะหลัง ซึ่งได้มีการใช้เทคโนโลยีต่างๆ มาใช้ด้วย เช่น ใช้เครื่องขุดมันสำปะหลังแทนแรงงานคนขุด การทำกิจการข้างต้นนี้ต้องรอฤดูกาลก่อนคือจะต้องทำในฤดูฝน ไม่เช่นนั้นจะทำได้และการใช้เครื่องจักรถ้าใช้ไม่ถูกวิธีหรือไม่มีการ

วิวัฒนาการในการใช้เครื่องจักรก็จะส่งผลเสียแก่ผลผลิตได้ เช่น เครื่องจักรที่ใช้ในการ ขุดมันสำปะหลัง ถ้าไม่มีการวิวัฒนาการใช้ก็อาจจะเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ไม่ดีเท่าแรงงานคน

(2) การหาตลาดที่ดีของผู้ผู้ เนื่องจากผู้ผู้แต่รายมีการประกอบอาชีพที่ต่างกันส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพการเกษตรกรรม การหาตลาดก็จะเป็นลักษณะของตลาดเดิมๆ ซึ่งมีการซื้อขายกันอยู่ก่อน

(3) การหาวัตถุดิบ เป็นสิ่งที่ผู้ประกอบอาชีพทุกรายต้องการมากที่สุดเพราะเป็นสิ่งที่ จะช่วยให้สินค้าได้ราคาตามความต้องการของตนเองและตลาดต้องการ การหาวัตถุดิบก็ ดี ราคาในการซื้อต้องแพงตามเกรดของวัตถุดิบด้วย

(4) การทำบัญชี โดยทั่วไปผู้ผู้เงินจะไม่ค่อยทำบัญชีรายรับรายจ่าย ซึ่งชาวบ้าน ส่วนใหญ่จะใช้ระบบจํามากกว่าบันทึก ถึงแม้จะทำก็ทำในรูปแบบง่ายๆ ไม่ยุ่งยากทำตาม ความรู้ความเข้าใจของตนเอง บางครั้งการทำบัญชีแบบชาวบ้านนั้นจะลงข้อมูลที่ไม่ค่อย ละเอียดเท่าที่ควรนักเพราะว่ารายละเอียดเล็กๆ น้อยๆ นั้นจะไม่ค่อยลงกันทำให้ข้อมูลอาจ ผิดพลาดได้ง่าย

(5) การวิเคราะห์ประเมิน จะเห็นได้ว่าการประเมินกระบวนการของระบบ B นั้น มีวิธีดำเนินการกิจการของตนเองโดยอาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่แล้วในการประกอบอาชีพ แต่อาจอาศัยเทคโนโลยีบางอย่างในการทำกิจกรรมซึ่งได้ช่วยส่งเสริมให้มีผลผลิตและ ความรวดเร็วในการผลิตสินค้ามากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นผลดีต่อครอบครัวและเศรษฐกิจของชุมชนในอนาคต

2.2.4 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B

(1) รายได้ จะเป็นในเรื่องของรายได้ของผู้ประกอบกิจการซึ่งรายได้ส่วนใหญ่จะได้ใน จำนวนที่เป็นเงินก้อนในช่วงระยะเวลาที่เก็บเกี่ยวผลผลิต อาจจะใช้ระยะเวลา 6 - 7 เดือน หรือว่า เป็นปี ซึ่งรายได้แต่ละครั้งจะขึ้นอยู่กับการประกอบอาชีพ ซึ่งดูจากพื้นที่ที่ประกอบกิจการอยู่หรือมี จำนวนผลผลิตมากน้อยเพียงใด แต่จะอยู่ในช่วง 20,000 บาท / ปีขึ้นไป และจะเห็นได้ว่าระยะเวลา ในการได้ผลกำไรเป็นในรูปของค่าตอบแทนนั้นจะใช้ระยะเวลานานพอสมควร และจะได้ผลผลิต เพียง 1 ครั้งต่อปีเท่านั้น ถ้าในระยะที่รอในการประกอบอาชีพไม่หาอาชีพเสริมก็จะมีรายได้จาก อาชีพหลักเพียงอย่างเดียว

(2) ผลที่เป็นความพอใจของผู้ผู้ พบว่าผู้ผู้พอใจที่ได้เงินไปเป็นเงินทุนสำรองในการ ประกอบอาชีพของตนเอง

(3) ผลการดำเนินงาน กลุ่มผู้ผู้มีการเรียนรู้เกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้และ ยังมีการนำภูมิปัญญาในท้องถิ่น ของตนเองมาปรับปรุงเพื่อใช้ในการประกอบอาชีพ แต่อาจความ เข้าใจในเรื่องของเศรษฐกิจแบบพอเพียงต้องการผลกำไรมากโดยไม่คำนึงถึงต้นทุนที่สูงตามไปด้วย เป็นผลทำให้กิจการของตนเองไม่สามารถคงอยู่ได้ เกิดภาวะติดหนี้ยทุนเกิดขึ้น

สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

การบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนแห่งชาติทั้ง 5 ข้อ พบว่า

(1) เพื่อทราบกระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ บรรลุเป้าหมายมากเพียงใด

จากการประเมินพบว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้านได้กู้เงินกองทุนไปเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ และเป็นเงินทุนในการทำกิจการของตนเอง เกิดการหมุนเวียนรายได้ ขึ้นภายในหมู่บ้าน เมื่อมีผลกำไร แล้วนำเงินมาชำระคืนให้กับกองทุน ทำให้เงินกองทุนเพิ่มขึ้น และนำเงินมาปันผลคืนแก่สมาชิก ทำให้ผู้กู้เกิดกระบวนการเรียนรู้ในการดำเนินกิจการของตน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีการแก้ปัญหาในการดำเนินกิจการด้วยตนเอง เพิ่มศักยภาพให้กับตนเอง ชาวบ้านในหมู่บ้านรวมทั้งผู้นำของหมู่บ้านให้ความสนใจในนโยบายของรัฐบาลและมีความต้องการอยากให้มีการจัดตั้งกองทุนขึ้นเพราะในหมู่บ้านก็ได้มีกลุ่มองค์กรอยู่ก่อนแล้วจึง ประสานความร่วมมือกันทั้ง ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน แพทย์ประจำตำบล และพัฒนาการอำเภอ รวมถึงศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียน ได้มาให้ความรู้และคำแนะนำในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านจนประสบความสำเร็จในปัจจุบัน การวางระบบโครงสร้างของกองทุนในการจัดการบริหาร มีการคัดเลือกและแต่งตั้งคณะกรรมการเงินกองทุนหมู่บ้านครบทั้ง 15 คน มีการแบ่งหน้าที่ ของคณะกรรมการและมีการประชุมคณะกรรมการเป็นประจำ การเปิดรับสมาชิก การจัดทำบัญชีและการให้เงินกู้ตามระเบียบข้อบังคับของกองทุน มีการจัดสรรผลประโยชน์ของกองทุนอย่างยุติธรรม ประชาชนในหมู่บ้านมีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเองโดยใช้เศรษฐกิจแบบพอเพียง และได้ใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านในการประกอบอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้ในการประกอบอาชีพ เช่น การทำเหล้าสาโท ให้กับครอบครัวและชุมชน การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจพบว่าคณะกรรมการเงินกองทุนหมู่บ้านมีการชี้แนะให้ประชาชนเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนว่าเป็นของสมาชิกทุกคน ให้ช่วยกันรักษาและช่วยกันดูแลให้สามารถจัดการบริหารกันเองได้ ส่วนกลุ่มผู้กู้ยังขาดแนวความคิดในการประกอบอาชีพ ยังหวังผลกำไรเป็นจำนวนมากโดยมิได้คำนึงถึงการผลิตเพื่อการบริโภค ทำให้การประกอบอาชีพไม่สามารถคงอยู่ได้ในภาวะที่เศรษฐกิจตกต่ำ และยังมีผู้กู้บางรายต้องเป็นหนี้รายทุนอยู่ เนื่องจากมีระบบการกู้ที่ง่ายกว่า การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็ง พบว่าภายในหมู่บ้านยังมีสภาพแวดล้อมที่ดี เหมาะแก่การทำการเกษตรจำนวนของประชากรเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ของหมู่บ้านมีกลุ่มต่าง ๆ ตั้งขึ้นก่อนแล้ว ภายในหมู่บ้าน มีโรงเรียนและวัด ซึ่งปัจจุบันโรงเรียนก็ได้ยุบไปแล้ว การไปเรียนก็ไปเรียนที่หมู่บ้านใกล้เคียงก็สามารถเดินทางไปเรียนได้โดยสะดวกกลุ่มผู้กู้เงินกองทุน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตรการดำเนินกิจกรรมเป็นไปตามฤดูกาล อาศัยธรรมชาติเป็นหลัก

(2) เพื่อทราบว่าปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบ ที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวมีอะไรบ้าง

(2.1) ปัจจัยด้านบวก

การมีกลุ่มองค์กรต่าง ๆ อยู่ก่อนแล้ว

มีเงินทุนสะสมของหมู่บ้าน

การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุนของสมาชิกในหมู่บ้าน

(2.2) ปัจจัยด้านลบ

การทำงานของคณะกรรมการบางส่วนขาดความรับผิดชอบต่อหน้าที่

สมาชิกบางส่วนไม่พอใจการตัดสินใจของคณะกรรมการที่ให้เงินกู้

(3) เพื่อให้กระบวนการการทำสารนิพนธ์เป็นกระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการ

เรียนรู้ มีความเชื่อมโยงระหว่างกัน ภายในชุมชนท้องถิ่นระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล ระดับ

ประเทศ พบว่าในหมู่บ้านมีการจัดตั้งกลุ่มองค์กรและมีหน่วยงานต่าง ๆ ให้การส่งเสริมและ

พัฒนาการเรียนรู้การดำเนินกิจการ และการเรียนรู้ระดับท้องถิ่น ตำบล และประเทศ เป็นต้น

4) เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนพื้นที่เป้าหมาย และ

เพื่อทราบข้อมูลระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัดที่ทางกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

กำหนดความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้าน บ้านนาหนอง หมู่ 7 โดยการสุ่ม 40 ครัว

เรือน ใน 77 ครัวเรือน

ตารางที่ 7 ความเข้มแข็งของชุมชน กองทุนหมู่บ้านนาหนอง หมู่ที่ 7

ตัวชี้วัด	เกณฑ์ที่ใช้วัด		
1. สมาชิกในชุมชนมีความสามัคคี	() มาก	(✓) ปานกลาง	() น้อย
2. สมาชิกในชุมชนมีความซื่อสัตย์	() มาก	(✓) ปานกลาง	() น้อย
3. ชุมชนยกย่องคนทำความดี	() มาก	(✓) ปานกลาง	() น้อย
4. สมาชิกในชุมชนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	() มาก	(✓) ปานกลาง	() น้อย
5. สมาชิกในชุมชนมีโอกาสหาความรู้เพิ่ม	() ใช้จำนวนครั้ง 12 ครั้ง ต่อ 1 ปี	() ไม่ใช่	
6. สมาชิกในชุมชนมีอาชีพสามารถเลี้ยงครอบครัวได้	จากปีก่อนมี...77....ครอบครัว	() เพิ่มขึ้นเป็น.....ครอบครัว	() ลดลงเหลือ.....ครอบครัว (✓) เท่าเดิม
7. ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่นอยู่พร้อมหน้า รักใคร่ปรองดองกัน	จากปีก่อนมี.....77.....ครอบครัว	() เพิ่มขึ้นเป็น.....ครอบครัว	() ลดลงเหลือ.....ครอบครัว (✓) เท่าเดิม
8. ในชุมชนมีการรวมตัวกลุ่มองค์กรประชาชน	จากปีก่อนมี.....2.....กลุ่ม	() เพิ่มขึ้นเป็น.....กลุ่ม	() ลดลงเหลือ.....กลุ่ม (✓) เท่าเดิม
9. ในชุมชนมีการรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกชุมชน เป็นประจำ โดยการประชุมหรือเสวนา	() มาก	(✓) ปานกลาง	() น้อย

10. ในชุมชนมีการช่วยเหลือเด็ก สตรี คนชรา คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส	จากปีก่อนมี.....2.....คน () เพิ่มขึ้นเป็น.....คน () ลดลงเหลือ.....คน (✓) เท่าเดิม
11. ในชุมชนมีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม	() ใช่ (✓) ไม่ใช่ () ไม่แน่ใจ
12. ในชุมชนสามารถร่วมกันแก้ปัญหาของชุมชนได้ โดยมีแผนงานที่คิดโดยสมาชิกในชุมชน	() ใช่ (✓) ไม่ใช่

จากตาราง ความเข้มแข็ง ของชุมชนจะเห็นว่าความสามัคคีในชุมชนมีความสามัคคีปานกลางซึ่งคิดเป็นร้อยละได้ 70 ของการสุ่มตัวอย่างความซื่อสัตย์ สมาชิกในชุมชนมีความซื่อสัตย์ปานกลาง ซึ่งคิดเป็นร้อยละได้ 60 ของการสุ่มตัวอย่าง ยกย่องคนทำดี จะเห็นได้ว่าชุมชนมีการยกย่องคนทำดีมากคิดเป็นร้อยละได้ 70 และปานกลางคิดเป็นร้อยละได้ 30 จากการสุ่มตัวอย่าง การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สมาชิกในชุมชนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันระมากซึ่งคิดเป็นร้อยละได้ 70 ของการสุ่มตัวอย่าง ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่นอยู่กันพร้อมหน้ารักใคร่ปรองดองกัน มีจำนวนเท่าเดิมจากการสำรวจในครั้งแรก คือ จำนวน 77 ครอบครัวในชุมชนมีการรวมตัวกลุ่มองค์กรประชมน มีจำนวนเท่าเดิมคือ 2 กลุ่ม ชุมชนมีการรับฟังความคิดเห็น ชุมชนมีการรับฟังความคิดเห็นกันปานกลาง เมื่อคิดเป็นร้อยละได้ 60 ของการสุ่มตัวอย่าง ในชุมชนมีการช่วยเหลือเด็ก สตรี คนชรา จำนวน 2 คนในชุมชนมีผู้นำที่มีความยุติธรรม ซึ่งคิดเป็นร้อยละได้ 50 ของการสุ่มตัวอย่าง ในชุมชนสามารถร่วมกันแก้ปัญหาของชุมชนได้ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 50

ซึ่งเมื่อดูจากตารางจะเห็นได้ว่าสมาชิกในชุมชนบ้านนาหนอง หมู่ที่ 7 มีความเข้มแข็งในระดับปานกลาง ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ดีที่สามารถรวมตัวกันเพื่อประกอบกิจการและสามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้

บทที่ 5

สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ

จากการติดตามผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน บ้านนาหนอง ตำบลบ้านหัน อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

เพื่อทราบว่าการบริหารการดำเนินการของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติบรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการสามารถแบ่งเป็นข้อๆ ได้ดังนี้

- 1.1 เพื่อต้องการทราบข้อมูล ปัญหา การดำเนินการ วิธีการแก้ไข ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 1.2 เพื่อให้รู้ถึงสถานะเศรษฐกิจของชาวบ้าน และยังรู้ถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ การประกอบอาชีพของชาวบ้าน
- 1.3 เพื่อให้ทราบเกี่ยวกับทัศนคติของคนในหมู่บ้าน

2. วิธีดำเนินการ

วิธีดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 2.1 ศึกษาให้เข้าใจเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 2.2 ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านในชุมชนท้องถิ่นที่ผู้ทำสารนิพนธ์

ปฏิบัติงานใช้ชีพพ์โมเดลวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้านและกำหนดตัวบ่งชี้ตลอดจนตัวแปรที่จะทำการเก็บข้อมูลเก็บรวบรวมข้อมูล โดยอาศัยข้อมูลบางส่วนจากแบบ บร. บางส่วนทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมประมวลสังเคราะห์ข้อมูลบางประเด็นที่จะต้องเขียนในบทที่ 3 และ 4

3. ผลการดำเนินการ

นโยบายของรัฐเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จากการสัมภาษณ์และเปิดเวทีระดับหมู่บ้าน ระดับตำบลว่าจากการสัมภาษณ์และเปิดเวทีชาวบ้านในหมู่บ้าน นาหนอง พบว่าประชาชนมีความเข้าใจว่าเป็นเรื่องเร่งด่วนในการจัดตั้งกลุ่มกองทุนหมู่บ้าน สำหรับเป็นแหล่งเงินทุนในหมู่บ้านใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับประชาชนในท้องถิ่น ผู้การพัฒนาดตนเองอย่างยั่งยืน อันเป็นการกระตุ้นและยกระดับฐานะของคนในชุมชน ชาวบ้านส่วนมากเข้าใจในนโยบายของรัฐบาลว่ามีจุดประสงค์อะไร แต่การนำเงินไปนั้นอาจจะไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ของโครงการการจัดการเงินกองทุน 1 ล้านบาท

ผู้อำนวยการที่กองทุนฝากเงิน คือ ธนาคารออมสิน สาขาอำเภอสีคิ้ว

เลขที่บัญชี 1 ล้านบาท คือ 06-4307-20-063987-8

เลขที่บัญชีเงินออม 06-4307-20-063988-7

ได้รับเงินออม 1 ล้านบาทเมื่อวันที่ 24 เดือนกันยายน พ.ศ. 2544

มีสมาชิกเริ่มก่อตั้งครั้งแรก 68 คน

รายชื่อคณะกรรมการ

คณะกรรมการ 15 คน ชาย 10 คน หญิง 5 คน ดังต่อไปนี้

1. นายณรงค์	บิดจันทิก	ประธานกองทุน ฯ
2. นางเดือน	เพี้ยชัย	รองประธาน
3. นางสุพันธ์	สวายนท	เลขานุการ
4. นายสมพร	เชิดชู	เหรัญญิก
5. นางคำมวน	เหลาเกต	ประชาสัมพันธ์
6. นายสุพิน	เกิดสำโรง	กรรมการอนุมัติเงินกู้
7. นายเสมอ	แซวจันทิก	กรรมการอนุมัติเงินกู้
8. นางสาว	ลอยจันทิก	กรรมการ
9. นางถวิล	กรินสูงเนิน	กรรมการ
10. นายวิเชียร	เวกสูงเนิน	กรรมการ
11. นายประยูร	ท่วงจันทิก	กรรมการ
12. นายหวด	แรมจันทิก	กรรมการ
13. นายบุญยัง	เวกสูงเนิน	กรรมการ
14. นายสมพงษ์	คงคลัง	กรรมการ
15. นายศิริ	บัวบัตร์	กรรมการ

ปัจจุบันจำนวนผู้กู้เงินทั้งหมด โดยนำเงินไปดำเนินการประกอบอาชีพหรือทำกิจกรรม มีดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาอาชีพ
 - การผลิตทางการเกษตร เช่น ปลูกพืช เลี้ยงสัตว์
2. การค้าขาย
3. การบริการ
 - การตัดเย็บเสื้อผ้า

4. อภิปรายผล

สรุปผลการบรรลุดัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้าน

การบรรลุดัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้าน บ้านนาหนอง สามารถแยกออกเป็นข้อๆ ได้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 การเกิดกองทุนพบว่า กองทุนหมู่บ้าน บ้านนาหนอง เกิดจากความร่วมมือของคนในชุมชนและมีแนวโน้มที่คนในชุมชนจะมีส่วนร่วมมากขึ้น คณะกรรมการกองทุนเข้าใจวิธีการทำงานเป็นอย่างดี

ข้อ 2 การมีระบบการบริหารกองทุน พบว่า กองทุนหมู่บ้านนาหนอง มีการจัดโครงสร้างองค์กรอย่างชัดเจน มีการตั้งคณะกรรมการบริหารกองทุนและมีการแบ่งหน้าที่การทำงานอย่างถูกต้อง

ข้อ 3 การมีการเรียนรู้ การพึ่งตนเอง พบว่า กองทุนหมู่บ้าน บ้านนาหนอง เปิดโอกาสให้คนในชุมชนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ แต่ยังไม่ถึงขั้นพึ่งตนเองได้ทั้งหมดยังต้องอาศัยความร่วมมือจากชุมชนภายนอกอยู่

ข้อ 4 การสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ และ สังคม พบว่า คนในชุมชนกองทุนหมู่บ้าน บ้านนาหนอง มีการรวมตัวในการประกอบอาชีพ เช่น กลุ่มเลี้ยงวัว กลุ่มเลี้ยงหมู เป็นต้น แต่มีระบบการทำงานแบบเป็นกิจกรรมของครอบครัว เพราะขาดที่ทำการกลุ่ม

ข้อ 5 มีศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชน พบว่า คนในชุมชนกองทุนหมู่บ้าน บ้านนาหนอง มีความสามัคคีเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน

2. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลด้านบวกและด้านลบ

ปัจจัยด้านบวก

ประสบการณ์ของคนในชุมชนที่ประสบความล้มเหลวมาก่อนจึง ได้อาศัยเป็นบทเรียนที่ให้คนในชุมชนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และรวมตัวกันเป็นกลุ่มในการประกอบอาชีพเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาซ้ำซาก จึงมีการรวมตัวเพื่อสร้างความสามัคคี เพิ่มความเข้มแข็งให้กับชุมชนทั้งด้านความคิดและกิจกรรมมีการรวมตัวตั้งกลุ่มองค์กร และประชุมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกมากขึ้นมีอาชีพและสามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่น

ปัจจัยด้านลบ

คนในชุมชนยังมีสภาพการเป็นลูกหนี้ของธนาคารและนายทุนซึ่งอัตราดอกเบี้ยค่อนข้างสูงทำให้ขาดทุนหมุนเวียนเพราะเงินส่วนหนึ่งต้องนำไปชำระหนี้คนในชุมชนขาดความรู้ในแง่การบริหารจัดการในด้านการประกอบอาชีพที่ตนประกอบกิจการอยู่เป็นสาเหตุให้เกิดความล้มเหลวในการประกอบอาชีพขาดการติดต่อทางด้านการสื่อสารการประสานงานที่ดี จากหน่วยงาน

ของทางราชการ ไม่ได้ได้รับการช่วยเหลือและบำบัดในส่วนที่ก่อให้เกิดปัญหาในชุมชนขาดทุนสำรอง การประกอบอาชีพอันเป็นปัญหาสำคัญในชุมชนการเกิดองค์กรเครือข่ายการเรียนรู้การเกิดองค์กร เครือข่ายภายในหมู่บ้านที่เห็นเป็นรูปธรรมไม่พบในระดับหมู่บ้าน แต่มีในระดับตำบล คือ องค์กร กลุ่ม คือกลุ่มทอผ้าด้วยกี่กระตุก ที่หมู่บ้านหัน และเป็นกลุ่มแห่งการเรียนรู้เพื่อเสริมประสิทธิภาพและความแข็งแกร่งในการดำเนินโครงการต่างๆ ตลอดจนการสร้างเครือข่ายองค์กรภายนอกชุมชนด้วย

ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนในพื้นที่เป้าหมาย

คนในท้องถิ่นรู้หน้าที่ของตนเอง

มีการรวมกลุ่มจัดประเพณีต่างๆ บ่งบอกถึงความสามัคคี กลมเกลียวภายในหมู่บ้าน มีการรวมกลุ่มกัน เช่น กลุ่มเลี้ยงสุกร กลุ่มเลี้ยงวัว และกลุ่มออมทรัพย์ ชาวบ้านให้ความร่วมมือ เมื่อผู้นำท้องถิ่นขอความร่วมมือในโอกาสต่าง ๆ เช่น การร่วมทำบุญประเพณี การช่วยกันดูแล แหล่งน้ำสาธารณะ ดูแลความสะอาดในบริเวณหมู่บ้าน หรือการออกแรงซ่อมแซมวัด เป็นต้น

5. ผลโดยตรงและผลกระทบต่าง ๆ คือ

5.1 ผลโดยตรง (Immediate Result) สมาชิกที่กู้เงินกองทุนหมู่บ้านไปดำเนินการตามโครงการก่อให้เกิดรายได้และสามารถนำเงินมาส่งคืนทั้งต้นและดอกเบี้ยแล้ว ทำให้กองทุนเติบโตขึ้น

ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact) สมาชิกที่กู้เงินกองทุนหมู่บ้านไปดำเนินการตามโครงการ สามารถปลดเปลื้องหนี้สินได้ระดับหนึ่ง และเพิ่มศักยภาพในการประกอบอาชีพ และสร้างฐานะทางเศรษฐกิจให้เข้มแข็งขึ้นกว่าแต่ก่อน

ผลกระทบโดยอ้อม (Indirect Impact) ประชาชนมีแบบแผนในการดำเนินชีวิต และมีแนวทางการประกอบอาชีพที่เป็นระบบ วิถีชีวิตการทำงานในชุมชน เปลี่ยนแปลงในทางที่พึงประสงค์ เช่น สวัสดิภาพในการดำรงชีวิตดีขึ้น สุขภาพทางจิตและทางกายดีขึ้น ส่งผลก่อให้เกิดความกินดีอยู่ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้าน บ้านนาหนอง

ข้อเสนอแนะที่ 1 คณะกรรมการกองทุน ควรจัดให้มีการแสดงผลการดำเนินการกองทุน และผลของการประเมินผลกองทุนเพื่อความโปร่งใสในการปฏิบัติงานกองทุน คือมีการดำเนินการประเมินผลจริงแต่ยังขาดการเสนอข้อมูลแก่ประชาชนในท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะที่ 2 หมวดการเงิน ในเรื่องของอัตราดอกเบี้ย ที่มากเกินไป คือ ร้อยละ 6 บาท/ปี ควรมีการลดดอกเบี้ย เพราะกิจกรรมส่วนใหญ่ที่สมาชิกทำ เป็นกิจกรรมที่ได้กำไรในระยะยาว ภายในกำหนดการชำระเงิน ในกิจกรรมบางประเภท ยังไม่สามารถทำให้เกิดรายได้ เช่น การเลี้ยงวัว จะถึงกำหนดขายได้ ก็ใช้เวลาประมาณ 1 ปี ซึ่งจากการสัมภาษณ์สมาชิกผู้กู้เงินมีความต้องการให้ลดดอกเบี้ยต่ำกว่านี้ หรือยืดระยะเวลาในการคืนเงิน

ข้อเสนอแนะที่ 3 หมวดการเงิน ควรยืดระยะเวลาการนำส่งเงินต้นคืน เป็น 2-3 ปี เพื่อให้สมาชิกได้ดำเนินการในช่วงเวลาหนึ่งเพื่อให้สมาชิกผู้กู้มีผลกำไร ในเงินที่กู้มาและมีทุนสำรองที่เหลือจากการหักเงินคืนกองทุนทั้งต้นทั้งดอก

ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน บ้านนาหนอง

ข้อเสนอแนะที่ 1 คณะกรรมการกองทุนควรมีการจัดการประชุมให้ได้ตามที่มิมติในที่ประชุม คือ 1 เดือน/ครั้ง เพื่อติดตามประเมินผลโครงการและทราบผลการดำเนินงาน

ข้อเสนอแนะที่ 2 สมาชิกกองทุนทำกิจกรรมเดียวกัน ควรมีการพบแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และถ่ายทอดความรู้ใหม่ๆ ให้กับสมาชิกในกลุ่มที่ยังขาดประสบการณ์

ข้อเสนอแนะที่ 3 ควรมีการบริหารจัดการวางแผน การใช้เงินให้ถูกต้องของสมาชิก โดยการหาบุคคลตัวอย่างในกลุ่มสมาชิก ที่สามารถเป็นแกนนำในเรื่องการวางแผนการเงินให้ประสบความสำเร็จ และควรมีการวางแผนการใช้เงินในปีต่อไป หรือหาบุคคลที่มีความรู้ในการจัดการมาอบรมให้แก่สมาชิกที่ยังไม่มีความรู้ในเรื่องการบริหารเงินกองทุน

ข้อเสนอแนะที่ 4 สร้างจิตสำนึกให้กับสมาชิกในเรื่องการสร้างงาน สร้างรายได้ ให้สมาชิกเห็นความสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

ข้อเสนอแนะที่ 5 มีการพัฒนาวิธีการทำงานที่ดีที่สุด โดยการใช้คนให้ตรงกับงานเพื่อความสำเร็จของงาน

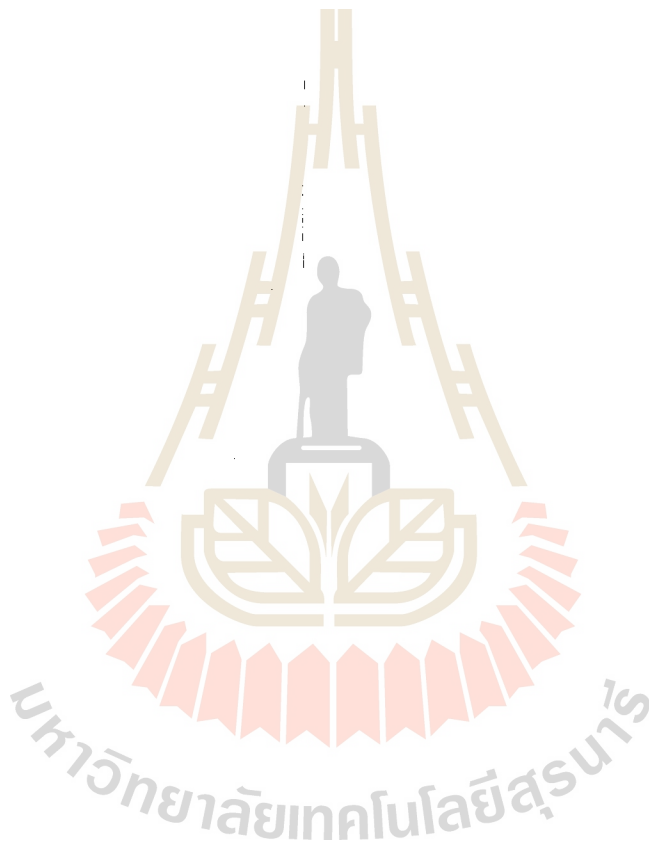
ข้อเสนอแนะการนำเงินนำไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของสมาชิกกองทุน

ข้อเสนอแนะที่ 1 ควรจัดประชุมและอบรมการอาชีพใหม่ๆ แก่สมาชิก โดยคณะกรรมการกองทุนเป็นผู้จัดร่วมกับวิทยากรที่มีความรู้จากหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน

ข้อเสนอแนะที่ 2 ควรมีการตรวจสอบโครงการอย่างจริงจังเพื่อกระตุ้นสมาชิกให้นำเงินกองทุนไปดำเนินการ ตามที่ตนได้ตั้งโครงการไว้ในการดำเนินการตามกิจกรรมของตนเองอย่างจริงจัง ถึงแม้จะไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ก็ตาม

ข้อเสนอแนะสำหรับการค้นคว้าวิจัยต่อไปหรือเพิ่มเติม

ข้อเสนอแนะที่ 1 สมาชิกกองทุนกลุ่มเย็บผ้า มีความสามารถในการเย็บเสื้อผ้าด้วยเครื่องจักรไฟฟ้า มีฝีมือในการเย็บแต่ยังขาดเงินทุนในการซื้อจักรเพิ่ม และยังไม่มีส่วนในการรวมกลุ่ม

บรรณานุกรม

- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ. กรุงเทพฯ : สหพัฒนการพิมพ์ จำกัด
สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติสำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. (2544)
เอกสารประกอบการเรียน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี (พ.ศ. 2545)
เอกสารชุดการทำสารนิพนธ์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี (พ.ศ. 2545)
คู่มือสำหรับประชาชนเพื่อการเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอสีคิ้ว. (2544)
เอกสารประกอบการประชุมชี้แจงการปฏิบัติตามนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา. มปท
สำนักงานสาธารณสุข. (2540) ข้อมูลสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดนครราชสีมา. มปท.